ԺԱ. ՏԱՐԻ 3060 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 13 ԱՀԵԿԱՆ 1386 — 20 ԱՊՐԻԼ 1894 — 26 ՇԵՎՎԱԼ 1311 — ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՍԿ ԳՈՒՄԱՐԻՆ ՊԼՏՔ Է ՈՒՂԳԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده آره‌وك غزه‌تسى ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դահեկան արժէք	150
» »	Վեցամսեայ » »	75
» »	Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան »	56
» »	Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագիր	Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Դաւառաց թղթատարի ծախքը	Դժուռ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ բաներ եւ չի ստացուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԱԴԱՄԵԱՆ

Ապրիլի այս աղուոր օրերուն մէջ տխուր յիշատակ մը կը հանի մեզ Ս. Ղազարի մենաստանէն, ուր դացեր ապաստաներ են Ադամեանի թուղթերն ու երգերը։ Չենք յիշեր որ տաղանդաւոր ողբերգուին կենդանութեանը՝ անոր անունը տալու առիթ ունեցած ըլլար Բոֆվէ, և ահա, անոր մահէն երեք տարի ետքը, Մխիթարեանց հանդիսարանը, անակնկալի մը պէս, կը հրատարակէ երկու քերթուածները, մահամերձ օրերուն մէջ գրուած։ Մէկը աղերսագին մաղթանք մըն է առ Աստուած, հաւատքով լեցուն, մահուան ու կեանքի մէջ տարուբեր այն ճգնաժամին, ուր դժբաղդ արուեստագէտը կը հեծեծէր։

Թէ իմ կենաց եւս արեգակ, — Աւարտէ փոյթ իւր չորչանակ, — Հոգիս ի քեզ Տեառն Աստուած, — Կամի պանալ մաքուր վրձիտ։ — Ցայնժամ արգեօք քեզ սիրաբար, — Պիտ՝ առնու՝ եւ ինձ ոգեաց ի պար։

Միւսը, ռուսական հիւանդանոցէն Թուազրեալ, — 2 ապրիլ 1891, — առաջինին հոգեկան շունչը չունի։ հիւանդութեանը դէմ իր հալած մարմնոյն մաքառումները կը ցուցնէ տողընդմէջ։ Երբ մանաւանդ, գարնանամուտի անուշ հովերէն սիրտ առած, ու հրճուելով որ փետրուարն ու մարտ իրենց հետ տարին խոնաւ ցուրտն ու անձրեւը, կը գրէ։

Մինչ բեռնաւորին ճիւղերն գոս ու լերկ՝— Հիմով բարգաւած, տան տերև ու ծիլ, — Դեռ յարատեւեն իմ ցաւերն ու վէրք, — Ու բնութեան նայած, սկսիմ նախանձիլ։

Ե՛կ հասիր շուտով, անձկալի՛դ Ապրիլ, — Քեզ համար ծառերն թարմ ծաղկունք բուսնին։ — Ես եղ՝ նդ բոլորին կեանք կուզեմ, ապրի՛լ, — Երբ ձագ սոխակներն նոր երգեր ուսնին։

Այս տողերուն մէջ կը կենդանանայ պահ մը, ամէն անոնց մարքին առիւծ որոնք տեսան զինքը իր ամայի խուցին մէջ, հիւանդ Ադամեանը, նստած գրասեղանին առիւծ՝ ուր կը գրէր կամ կը նկարէր, առանց սակայն խօսիլ կարենալու, այն որ իր բոլոր տաղանդը ու արուեստը խօսելով միայն ի յայտ բերած էր ու խօսելով շահած էր իր մեծ համբաւը։

Բայց, հակառակ բժշկին պատուէրներուն, չէր զսպեր ինքզինքը նուազուն ձայնով մը արտասանելէ անունն այն հաղուագիւտ բարեկամներուն, որոնք ձեռք կարկառած էին իրեն այդ դժուարին օրերուն մէջ։ Եւ երբ մանաւանդ կը յիշէր Ստեփան Մամիկոնեանը, որուն ուղղած է այս վերջին ողբերգը, աչքերուն մէջ կը շողար անհուն գորովանքով խառն երախտագիտութիւն մը։ Լսած էինք որ այս ազնիւ երիտասարդը, փաստաբան ի Մոսկուա, հանգանակութեան ձեռնարկելով նը-պաստ մը ղրկած էր իր հիւանդ բարեկամին։ դիրար վաղուց կը ճանչնային։ տարիները ու հեռաւորութիւնը չէին տկարացուցած իրենց մտերմութիւնը։ և երբ, Մամիկոնեան իրական ապացոյցը կուտար իր հանգանքանքին, ասդին Ադամեան՝ լքուած ու տկար, դողդողուն մատներուն մէջ կ՝առնէր դրիչը, ինքն ալ բան մը ընելու տենչով, ու քանի մը տողի մէջ հաճոյր մը կը խրկէր անոր։

Թոյլ տուր ինձ դո՛ւ եւ՝ տալ քեզ իմն համբոյր, — Զեռքդ էլ կուրծքիս վրայ՝ սեղմած ամուր, պինդ, — Թող ծաղկանց նման սիրոք մեր քաղցրաբոյր, — Սուրբ մտերմութիւն բուրեն միշտ ի թինդ։

Զի մեզադրենք Բաֆֆ-վոը որ այս մեանմաղձոտ տողերը կը բերէ մեզի, տարուան ամենէն զուարթ եղանակին մէջ և այնպիսի ատեն մը ուր տխուր ու մահահոտ գրուածքները հաճոյքով չեն կարդացուիր սկեպտիկներէն։ Ադամեանին այս երգերը անոնցմէ չեն զոր կը գրեն գեռահաս երիտասարդներ, կարովի մարմնով ու մահուան գաղափարէն շատ հեռու, անոր համար միայն որ անոնք տերեւ մը տեսած են իրենց վաղվառած ճամբուն վրայ կամ բարակ անձրեւի մը բռնուած են՝ երբ պարահանդէսի կ՝երթային։ Ադամեան ինքն ալ անչուշտ պատանեկութեանը մէջ անցուցած էր այդ բովէն։ Թատերաբեմերու վրայ այնքան անգամ օրհասականի դերերներկայացնելէ ետք, երբ յանկարծ իրապէս հիւանդ գտնուեցաւ կեանքի թատերաբեմին վրայ, որուն վարագոյրին ինչնալը կը զգար յուչիկ յուչիկ, այս հառաչանքները թափթփեց թուղթի կտորներու վրայ։ և կարծես, — ինչպէս սովոր էր ընել թատրոնին մէջ, — վերջին անգամ մըն ալ այդ վարագոյրին ետեւէն աշխարհը դիտելու տենչանքով էր որ կը գրէր իր բարեկամին։

Թէ մօտս լինէիր՝ իմ հոգւոյ հատոր, — Պիտի խնդրէի քեզանից խոնարհ, — Պատուհանին մերձ քշել զիս բազկթոռ, — Որ քեզ հետ նկատեմ՝ գարունն ծաղկաւոռ։

Արդեօք փո՞ղձ մըն է զոր կընեն Մխիթարեան հայրերը, Ադամեանին այս երկու ոտանաւորները հրատարակելով, անոր գրուածներն հատորի մը մէջ ամփոփելու։ Այդ գրաբար միաբանութիւնը որ իր մենաստանին խորէն կեղեցիներում մեր ընտիր աղօթքները, աքանչելահիւս շարականները — մեր հոգեւոր երգերը։ Սակայն այնպէս է, տարաբախտաբար, որ ընդհանրապէս մեր եկեղեցիների մէջ կենդանի վառ խօսքի հետ, կանոնաւոր և ներգաչնակ երգեցողութիւն է որ չկայ, և՞ սակայն ինչ, քանի որ այդ մասին ո՛չ մի հոգ չեն տանում, քանի որ հայ տիրացուն և քահանան (բացառութեան մասին խօսք չկայ) ոչ հին երգեցողութիւն գիտեն և ո՛չ էլ նորը, իսկ նոգի և ներգաչնակ երգեցողութեան մասին հո ամենքը գաղափար չունին։ Օրինակ, հենց վերցնենք Թիֆլիսը, որ կովկասի լուսաւորութեան կեդրոնն է համարւում, ուր 24 հատ հայոց եկեղեցի կայ և մօտ 50—60 էլ քահանաներ։ Մի այդպիսի քաղաքում, ուր ժողովուրդի ճաշակը, լսողութիւնը քիչ շատ զարգացած է, թոյլ է տրւում, որ հայ ննջեցեալների յուղարկաւորութեան հանդէսներին երգեն զանազան պատահական խմբեր, որոնց զեկավարները մեծ մասամբ ամէն բան են, բայց ոչ երբեք երգող և ոչ՝ առաւել եւս՝ երգեցիկ խումբ պատրաստող։ Երգեցիկ խմբերի այդ զեկավար կամ խմբապետ կոչուածների շնորհն ու հունարն այն է միայն, որ որքան ոյժ ունին՝ բարձր և ականջ խլացնող ձայնով գոռան հնչապատ վիճելով, աչքերն արիւնով լցնելով և վիզ կամ՝ տակ երակներն ուռցնելով։ Բանի որ այդպիսի տգէտ և անպատրաստ տիրացուների զեկավարութեամբ դէպց-դէպից հաւաքած երգեցիկ խմբեր գոյութիւն կունենան, մեր հոգեւոր երգեցողութեան աղաւաղումներին և վատթարումներին, ի հարկէ, վերջ չի լինիլ և մեր շարականների մնացած վերջին եղանակներն էլ շատ չուտով կանհետանան անդարձ։

Երրորդ տարին է որ Մոսկուայումն եմ։ Օգտուելով այդ հանգամանքից, հետեւել եմ հայ և ներքոյական ընդհանուր երաժշտութեան արուեստին և մասնաւորապէս ուշադրութիւն եմ դարձրել առաջ նոգեւոր երգեցողութեան վրայ, որ հետզհետէ կատարելագործւում, մշակւում է ձեռնհաս գիտուն երաժիշտների ձեռքով։ Ռուսաց եկեղեցական երգեցողութիւնը կարելի է ասել, որ ա՛ռդն կատարելապէս հասել է այն կէտին, որ հին աղաւանական եղանակների փոխանակ՝ այժմս տիրում է բուն ռուսական ազգային երգեցողութիւն իւր ինքնուրոյն գոյնով և կիսերը որոշող եղանակներով։ Եւրոպական ոչ մի մայրաքաղաքում այնքան շատ թուով եկեղեցիներ չկան, որքան Մոսկուայում՝ գրեթէ ամեն մի 25—30 քայլի վրայ մի եկեղեցի կայ։ Տօն և կիրակի օրերը, տարուայ որ եղանակին կուզէք, մտէք այդ եկեղեցիներից մէկն ու տեսէք։ Մի ամենօթ բարեկամի մէջեղում, դուք հազիւ կարող եք մտնել ռուսաց եկեղեցի։ կանգնելու տեղ չէ լինում՝ ասել ձգէք գետինը չի ընկնիլ, այնքան ժողովուրդ է լինում։ Ի՞նչն է պատճառը։ —Պատճառը, խմբական կանոնաւոր երգեցողութիւնն է։ Ռուսը հասկացել է, որ իւր հոգեւոր զգայուններին ամրապնդելու համար զօրաւոր դեր է կատարում իւր եկեղեցական երգերի ներդաշնակ երգեցողութիւնը և նա ամեն ջանք գործ է դրել և դնում է, որ այդ երգեցողութիւնն իւր կատարելութեանը հասնի ժողովուրդին դէպի մայրենի եկեղեցին գրաւելով։

Մոսկուայի ռուսաց բոլոր եկեղեցիները շատ հարուստ են կալուածներով ու գրամով եւ այդ անգամին հարստութեան հաստատ և գլխաւոր արիւրն եկեղեցական երգեցիկ խմբերն են, որոց վրայ հսկում է տեղիս ռուսաց բարձրագոյն հոգեւոր իշխանութիւնը։ Ձկայ մի ռուսաց եկեղեցի, որ սեպհական երգեցիկ խումբ չունենայ իւր համար, և այդ խմբերը ո՛չ թէ պատահական ազգէտ տիրացուներն են կազմում, պահում և շահագործում իրենց օգտին, այլ՝ եկեղեցու աւագ և միաբան քահանաները, որոնք իրենց նրէցփոխի հետ միացած՝ գործին հմուտ մի ձայնագրագէտ խմբապետ են վարձում, որ անպայման ռուսաց հոգեւոր երգեցողութեան համար յատկապէս հիմնարկած «Սինոդալնոե» բարձրագոյն հոգեւոր դպրոցում աւարտած պիտի լինի իւր ուսումը։ Այդ կողմից խստութիւնն այն աստիճանի է հասցրած, որ մինչեւ անգամ ամենահռչակաւոր երաժշտագէտներն անգամ, որոնք հեռու են եկեղեցուց, ոչ մի պայմանով իրաւունք չեն տանում երգեցիկ խումբ կազմելու եկեղեցական երգեցողութեան համար։ Իսկ մեզնում դաշնամուրի վրայ հասարակ կերպով նուագողն էլ անարգել բան կարող է. եկեղեցուց դուրս էլ կոնցերտ տալ, եկեղեցու ներսն էլ։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹԻՒՆ

Մոսկուայէն, Տ. Ղազարոս բահանայ Յովսէփեան Թիֆլիզի Սերմի մը ուղղած նամակով մը հետեւեալ հետաքրքիր տեսութիւնը կը պարզէ մեր եկեղեցական երգեցողութեան մասին եւ այս առթիւ տեղեկութիւններ կուտայ Մոսկուայի ռուս եկեղեցիներուն մէջ տիրող խիստ հոգածութեան վրայ ի մասին քարեկարգ երգեցողութեան։ Արժէ՞ յողուածագիրը կը խոստանայ յաջորդաբար գրել նաեւ թուրքերու ռուսական նշանաւոր երգեցիկ խումբերու կազմակերպութեան եւ այլ յարակից նիւթերու վրայ։ եկեղեցական երգեցողութեան իմացքը տեսչոյս ազգ. լրագրութեան մէջ ալ յուզուելս վերջերս։ Մոսկուայի բահանայի յողուածը պատեհ ժամանակին կը հասնի։

Այսօր հայ ձայնագրագէտներ չունինք, և եթէ մի քանի հոգի կան, դրանք էլ (հայ ձայնագրութեան) մեր անմոռանալի ուսուցիչ բարեյիշատակ Պ. Ն. Ս. Թաշճեանի աշակերտներիցն են։ Այսօր մենք տեսնում ենք, որ հայ ժողովուրդը իւր դպրոցի և եկեղեցու հետ սերտ կեցցով կապուած է այնտեղ, ուր փոքր ի շատէ լաւ կազմակերպուած աշակերտական երգեցիկ խումբ կայ, և այդպիսի դէպքում ժողովուրդը թէ՛ եկեղեցի և թէ՛ դպրոցական հանդէսներին սիրով է յաճախում։ Բայց ցաւալին այն է, որ մեզնում մի ընդհանուր-կարգապահութիւն և մի որոշ կանոնաւորութիւն չկայ հոգեւոր երգեցիկ խմբերի եւ նրանց զեկավարող խմբապետների հմտութիւնների տարբեռնի և պարտաւորութիւնների մասին։ Այսօր մեզնում ո՛վ ասես խումբ է պարաստում, ով ասես՝ իրեն խմբապետ է համարում։ Տգէտ տիրացուն՝ մի կողմից, ինքնուսհամլակ ուսուցիչը՝ միւս կողմից, թերեւս անգիտակցաբար, իրենց խելքի փչած եղանակներով, կամաց-կամաց մոցնում են մեր հոգեւոր երգեցողութեան մէջ այլ եւ այլ օտար և խորթ եղանակներ։ Ահա այս չարի՝ ների առաջն առնելու և մեր հին հոգեւոր երգեցողութեան մնացած բեկորներն իսպառ կորստից ազատելու վրայ շա՛տ ցանկալի էր, որ մեր եկեղեցական ձեռնհաս վարչութիւններն ու դպրոցական հաստատութիւնները լուրջ ուշադրութիւն դարձնէին։

Ոչքան մեր ժողովրդին բարոյապէս բարձրացնելու համար կարեւոր է եկեղեցու մէջ կենդանի խօսքը՝ քարոզը, դրա համար առաջնակարգ նշանակութիւն ունի նաեւ այն հանգամանքը, թէ ո՞ւրան կանոնաւոր և պարզամտօրէ կերպով են երգւում մեր եկեղեցիներում մեր ընտիր աղօթքները, աքանչելահիւս շարականները — մեր հոգեւոր երգերը։ Սակայն այնպէս է, տարաբախտաբար, որ ընդհանրապէս մեր եկեղեցիների մէջ կենդանի վառ խօսքի հետ, կանոնաւոր և ներդաչնակ երգեցողութիւն է որ չկայ, և՞ սակայն ինչ, քանի որ այդ մասին ո՛չ մի հոգ չեն տանում, քանի որ հայ տիրացուն և քահանան (բացառութեան մասին խօսք չկայ) ոչ հին երգեցողութիւն գիտեն և ո՛չ էլ նորը, իսկ նոգի և ներդաչնակ երգեցողութեան մասին հո ամենքը գաղափար չունին։ Օրինակ, հենց վերցնենք Թիֆլիսը, որ կովկասի լուսաւորութեան կեդրոնն է համարւում, ուր 24 հատ հայոց եկեղեցի կայ և մօտ 50—60 էլ քահանաներ։ Մի այդպիսի քաղաքում, ուր ժողովուրդի ճաշակը, լսողութիւնը քիչ շատ զարգացած է, թոյլ է տրւում, որ հայ ննջեցեալների յուղարկաւորութեան հանդէսներին երգեն զանազան պատահական խմբեր, որոնց զեկավարները մեծ մասամբ ամէն բան են, բայց ոչ երբեք երգող և ոչ՝ առաւել եւս՝ երգեցիկ խումբ պատրաստող։ Երգեցիկ խմբերի այդ զեկավար կամ խմբապետ կոչուածների շնորհն ու հունարն այն է միայն, որ որքան ոյժ ունին՝ բարձր և ականջ խլացնող ձայնով գոռան հնչապատվիճելով, աչքերն արիւնով լցնելով և վիզ կամ՝ տակ երակներն ուռցնելով։ Բանի որ այդպիսի տգէտ և անպատրաստ տիրացուների զեկավարութեամբ դէպց-դէպից հաւաքած երգեցիկ խմբեր գոյութիւն կունենան, մեր հոգեւոր երգեցողութեան աղաւաղումներին և վատթարումներին, ի հարկէ, վերջ չի լինիլ և մեր շարականների մնացած վերջին եղանակներն էլ շատ չուտով կանհետանան անդարձ։

Երրորդ տարին է որ Մոսկուայումն եմ։ Օգտուելով այդ հանգամանքից, հետեւել եմ հայ և ներքոյական ընդհանուր երաժշտութեան արուեստին և մասնաւորապէս ուշադրութիւն եմ դարձրել առաջ նոգեւոր երգեցողութեան վրայ, որ հետզհետէ կատարելագործւում, մշակւում է ձեռնհաս գիտուն երաժիշտների ձեռքով։ Ռուսաց եկեղեցական երգեցողութիւնը կարելի է ասել, որ ա՛ռդն կատարելապէս հասել է այն կէտին, որ հին աղաւանական եղանակների փոխանակ՝ այժմս տիրում է բուն ռուսական ազգային երգեցողութիւն իւր ինքնուրոյն գոյնով և կիսերը որոշող եղանակներով։ Եւրոպական ոչ մի մայրաքաղաքում այնքան շատ թուով եկեղեցիներ չկան, որքան Մոսկուայում՝ գրեթէ ամեն մի 25—30 քայլի վրայ մի եկեղեցի կայ։ Տօն և կիրակի օրերը, տարուայ որ եղանակին կուզէք, մտէք այդ եկեղեցիներից մէկն ու տեսէք։ Մի ամենօթ բարեկամի մէջեղում, դուք հազիւ կարող եք մտնել ռուսաց եկեղեցի։ կանգնելու տեղ չէ լինում՝ ասել ձգէք գետինը չի ընկնիլ, այնքան ժողովուրդ է լինում։ Ի՞նչն է պատճառը։ —Պատճառը, խմբական կանոնաւոր երգեցողութիւնն է։ Ռուսը հասկացել է, որ իւր հոգեւոր զգայուններին ամրապնդելու համար զօրաւոր դեր է կատարում իւր եկեղեցական երգերի ներդաշնակ երգեցողութիւնը և նա ամեն ջանք գործ է դրել և դնում է, որ այդ երգեցողութիւնն իւր կատարելութեանը հասնի ժողովուրդին դէպի մայրենի եկեղեցին գրաւելով։

Մոսկուայի ռուսաց բոլոր եկեղեցիները շատ հարուստ են կալուածներով ու գրամով եւ այդ անգամին հարստութեան հաստատ և գլխաւոր արիւրն եկեղեցական երգեցիկ խմբերն են, որոց վրայ հսկում է տեղիս ռուսաց բարձրագոյն հոգեւոր իշխանութիւնը։ Ձկայ մի ռուսաց եկեղեցի, որ սեպհական երգեցիկ խումբ չունենայ իւր համար, և այդ խմբերը ո՛չ թէ պատահական ազգէտ տիրացուներն են կազմում, պահում և շահագործում իրենց օգտին, այլ՝ եկեղեցու աւագ և միաբան քահանաները, որոնք իրենց նրէցփոխի հետ միացած՝ գործին հմուտ մի ձայնագրագէտ խմբապետ են վարձում, որ անպայման ռուսաց հոգեւոր երգեցողութեան համար յատկապէս հիմնարկած «Սինոդալնոե» բարձրագոյն հոգեւոր դպրոցում աւարտած պիտի լինի իւր ուսումը։ Այդ կողմից խստութիւնն այն աստիճանի է հասցրած, որ մինչեւ անգամ ամենահռչակաւոր երաժշտագէտներն անգամ, որոնք հեռու են եկեղեցուց, ոչ մի պայմանով իրաւունք չեն տանում երգեցիկ խումբ կազմելու եկեղեցական երգեցողութեան համար։ Իսկ մեզնում դաշնամուրի վրայ հասարակ կերպով նուագողն էլ անարգել բան կարող է. եկեղեցուց դուրս էլ կոնցերտ տալ, եկեղեցու ներսն էլ։

ՎԱԳՐԻ ՈՐՍՈՐԴՈՒԹԻՒՆ Ի ԹՈՆԿԻՆ (*)

Երբեմն, կեղը չի կրնար հաստատուն թակարթի մը ծակքերն ընել, այն ատեն ուրիշ կերպով կ՝ելլէ գործին մէջէն։ Այսպէս քիչ մնաց որ ես ալ զոհ երթայի վագրի որսորդութեան մը մէջ, որմէ առանց վիրաւորուելու ազատեցայ, նախախնամական պարագայի մը շնորհիւ։

Իմ հիւրընկալս Նոնկ-Սոնի տնօրէն Պ. Պովրոիի տունը զբաղած էի հանքին հաշիւները քննելու, երբ, առտուան ժամը տասին մօտ (Ք. Ե.) մօտակայ գիւղին պէսը, իր ամենէն գեղեցիկ սեւ զգեստը հագած, եկաւ բացարեց մեկի թէ վագրը շատ անտանելի ըլլալով, գեղացիք պաշարած էին զայն, թէ մեծ ցանցի մը մէջ փակուած էր ուր կրնայինք տեսնել զայն՝ տասը մեթր հեռուանց։ գիւղապետը կը խնդրէր մենէ որ երթայինք մեր հրացաններովը մեռցունէինք կենդանին, զոր չէր կրնար մահացունել իր զենքովը։ Արդարեւ, գեղացիները պարտաւոր են հրազէն չգտնուելու, և այդ մարդիկը իրենց երկու նիզակներովը չէին կրնար աղաղել այդ անասունի գաղանին ձեռքէն։

Իմ պաշտօնս յայտագրին մէջ չկար վագրի որսորդութիւն մը, բայց պէտք չէր որ օգնէինք այդ գեղացիներուն որք շատ անգամ բանուոր կուտան հանքին։ Բանի որ վագրը ցանցի մը մէջ փակուած էր, աղեկ չէինք ըներ մերժելով մենէ խնդրուած ծառայութիւն մը, և արդէն, եթէ մերժէինք, կորուած չէի՞նք ըլլար մեր աղդեցութիւնը որուն վրայ իրապէս հաստատուած էր այն բացարձակ ապահովութիւնը զոր կը վայելէինք Ֆրանսական կեդրոնէ այնքան հեռու։ Այս գեղեցիկ պատճառաբանութիւնն ընելով և մեր մտացնելով մեր խղճահարութիւնը, անմիջապէս նաւ դնել տուինք մեր հրացանները, նախաճաշը և մեր լուսանկարի գործիքը։ Վայրենկական լուսանկար մը հանելու էր այդ «ցանցափակ վագրէն» իբրեւ յոյժ հազուադէպ առիթ մը։

Երկու ժամէն, յորում ընթրեցինք եւ պատերազմի բազմաթիւ մերթիներ պատրաստեցինք, գիւղ հասանք։ Դիւզապետը հայցնելով ընթացքով առաջնորդեց մեզի։ և կէս օրէն ժամ մը եռք, ջերմակէզ արեւի մը տակ, նշմարեցինք որսորդները, որք մեծ շրջանակ մը կազմած էին որսուտեռոն մէջ, առ նուազն 150 մեթր տրամագծի մը վրայ, երկար, յոյժ թանձրախիտ թաւուտի մը շուրջը, ուր բան մը չէր նշմարուեր։

Որսորդներուն շրջանակին մէջ տասը մեթրի չափ երկարութեամբ ցանց մը կիրուար, այն թակարթը որուն վրայ խօսուած էր մեզ։ Իրաւ, ցանց մը և մազ մը կային, բայց ոչ իրարու մէջ, որմէ դիւրին է հասկնալ հնդկաչինական հնարամտութիւնը։

Ուստի մէկ կողմ կը թողունք լուսանկարչական գործիքը և կը սկսինք շրջանակին բոլորտիքը դառնալ վագրը տեսնելու և վրան հրազէն պարպելու համար։ Պ. Պովրոի իր սպասաւորը գինած էր որսի երկհարուածեան հրացանով մը, եւ ամեն մէկէնին առած էինք Վինչէսթրի քարապինա մը կրկնահարուածեան։

(*) Պ. Է. Սալատէնի ուղեւորական յիշատակներէն քաղուած, որ հրատարակուած են «Ռիվիէր Ֆրանսէզի» մէջ։

Բան մը չէինք նշմարեր երբ, մեր ետեւէն, հրացանի երկու արագ հարուածներ կը պայթին որոց կը պատասխանէ ներսէն երկարածիգ սքանչելի մէնիւն մը։ Սպասաւորը ճիչ մը նշան առած էր, վասն զի վայրկեան մը եռքը այն անիծեալ թուրքին ետեւէն տեսայ գեղին մի աշխոյժ գաւակ մը որ որդուտին մէջ կը ծածանէր վրան ուսոստուներով և ուրիշ ապատանի մը մէջ ծածկուելով։ Այս պայմաններով անկարելի էր գնտակ արձակել, սրսորդներուն մէջտեղ որք կը ծուէին՝ ճամբայ բանալով մենէն դազանին։ և անա մեծ աղաղակներով ու գոչիւններով կը շրջապատենք այս երկ բորդ մացառը, որ առջինէն աւելի խիտ էր և որ մէկ հեքաթէն աւելի տեղ կը բռնէր։

Բանի մը որսորդներ կը հաւատան մեզ թէ վագրը հոն մնացած է։ քիչ մը կը տարակուսէինք, բայց անոնց պնդումին վրայ՝ վերջին փորձ մը կ՝ընայ որ չատ անհին կերեւար մեզի, վասն զի վագրը ժամանակ ունէր խոյս տալու։

Հակառակը տեղի պիտի ունենայ եղեր։ Բոլորովին անգէտ գաղանին սովորութիւններուն, Պ. Պովրոի և ես՝ մացառին ձեռացուցած ուղղանկիւնը կ՝ուղղուինք, և որսորդներու խումբ մը կ՝առաջացնենք՝ կենդանին դուրս հանելու համար այն անկիւններէ մէկէն զորս կը պահպանէինք։ Ժամանակը կ՝անցնէր և արեւն անտանելի կը դառնար։ Բան մը չտեսնելով՝ առնել քաշելու վրայ էինք երբ որսորդները գիս կը կանչեն ցուցունելու համար չատ թարմ հետք մը զոր նշմարած էին։ Անոնց կը մօտնամ և արդարեւ խոտին մէջ կը նշմարեմ կոխոտուած տեղ մը, որ թուփին մէջ կը վերջանար։ Բան մը չէր շարժեր այդ ցած մացառին մէջ։ Բառապնաս ըստ բախտի կ՝ուղղեմ այդ հեաքին մէջ, գեսնին երեսէն գնտակ մը կ՝արձակեմ և անմիջապէս նորէն կը լեցունեմ։

Հազիւ հրացանին յատակը գոցած էի, երբ առաջնորդս մէկ մեթր հեռու նշմարեցի վագրին դէմքը, որ արշաւակի վրաս կը հասնէր։ Վայրկեան մը կը սպասեմ և, առանց ուսիս դնելու, հրացանիս բութակը կը սեղմեմ, երբ գաղնը զէնքիս դպչելու չափ մօտ է։ Կը յուսայի կեցուցել զայն, կը սարսռայ, յետոյ կծկտուելով՝ առջեւի թաթերը կը նետէ ձեռքերուս վրայ, կը ցցուի և չիպ չիտակ կը յարձակի՝ կլափը բացած։ Այն ատեն ի՞նչպէս մտածեցի քառապինաս անոր կլափին մէջ խոթել, ինչպէ՞ս յաջողցուցի այս անգործադրելի հնարքը, ի՞նչպէս, ետ մղելով զինքը բոլոր ուժովս, միտքս անցուցի նէյզիերի տեսամարտին գաղանատուն։—Ա՛լ ժամանակ չունեի ասոր բացատրութիւնը գտնելու։ Բայց բախտն այնքան ուժգին եղած էր որ երեք մեթր հեռուն կը նետուիմ կռնկի վրայ, կատարեալ ոստում մը ընելով, մինչ գաղանը նոյն տեղը կը մնար կծկուած, թաթերն իմ Վինչեսթրիս վրայ։ Այս անսխանձելի կացութիւն նշանակելից յառաջդիմութիւն մըն էր սակայն առջի կացութեան հետ բաղդատմամբ, վասն զի անմիջական չփոյթ դարձած էր։ Անհետ եղած էի երկար խոտերուն մէջ, եւ սրսորդները, որք ժոխային կանչուկառանչ մը կարձակէին ինէ քիչ մը հեռու, կեղծ դիակ մը աւելի ուշադրութիւնը գրաւելու էին դազանին։

Ուստի մեռեալ ձեւանալու և դէպքերուն սպասելու որոշումը տուի, նմանելով ցլամարտիկներուն որք հետաքրքրած էին զիս Սպանիոյ մէջ։ Այս դէպքերը չուշացան բարեբախտաբար՝ Պ. Պովրոիի ազատարար ներկայութեամբը, որ հրացանի երեք հարուածով դիտապատ գետին փռեց գազանը։

Պ. Պովրոի տեղոյ վրայ կապեց վերքերս և ամիս մը դարմանել ետք, ձեռքերս բոլորովին ազէկցան։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (214)

ԺԻԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻՁԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԻՈՐԴ

ՁԱՐԸ

Շտակը ասոնք երկու թշուառականներ էին զորս արհամարհած էր, անօթութեան և մենութեան ձգելով զանոնք մեռցնելու հոգը։

Եւ այս երկու արհամարհեալներն էին որ ճշմարտութիւնը երեւան հանած էին։

Հարուածը սոսկալի եղած էր։ Բայց Պիքաառ արհացած էր, պայքարի համար աւելի խանդաւառ, և փութով կազմակերպուած կատակերգութիւնը անյուսալի կերպով յաջողած էր։

Ժաք նորէն իր ձեռքին մէջն էր։

Պիքաառ նախ մտածած էր մեռցուցնել զայն, և անոր զողդող դիակը նետել յուսահատ մօրը ոտքերուն տակ։

Յետոյ խորհեցաւ թէ տանջանքը շուտ կը լմնար։

Ամէն կարգադրութիւն եղած էր մեծ ուղեւորութեան համար որուն ծրագիրը պարզած էր Կարմիր Ատեանին մէջ։

Գեղէնի սպանութեան միջոցին ձեռք անցուցած էր այն ծանօթագրութիւնը զոր մարդասպաններն ատենօք գտած էին Մարսիալի հօր վրայէն։

Եւ հոն տեսած էր նշանը երրորդ տեղին ուր թաղուած էին Ռմբրներու գանձին գաղտնիքը պահող խորհրդաւոր արձանին բեկորները։

Էկզիւբերին փախուստը մօտ էր։

Ամէն միջոց ձեռք առնուած էր ճամբայ ելլելու համար։

Ժաք, առեւանգուելով, Գայլերուն հետ պիտի մեկնէր։ Ասիկա երկարաձգումն էր այն կնոջ չարչարանքին զոր կ՝ատէր մենամղներու յամառութեամբը։

Այդ երկար ատենէ իվեր Քրուազէքի մէջ կար տեսակ մը առւորական և ծուռ գործակալութիւն Մալատրէդ և Ընկ. անունով։

Պատուաւոր տուն մըն էր այս որ աքանչելով ճշդութեամբ կը գործէր, անժխտելի կանոնաւորութեամբ կը կարգադրէր իր հաշիւները և կը վճարէր իր փոխանակագրերը, ահագին գումարներ ունէր և մասնաւորապէս դուրսի հետ գործ կ՝ունէր։

Իրաւ, Նանթի և Սէն-Նազէրի վաճառականները շատ պիտի զարմանային իմանալով տիար Մալատրէթի անցեալը, որ ատենօք ընկերութեան մէջ անուն մը ուներ որ կը գտնուէր քանտային արձանագրութիւններու մէջ։

Գող, խաբեբայ և մարդասպան. այս էր Մալատրէդ, նախկին նաւազ, այսօր Փարիզի Գայլերուն ընկեր։

Իր յայտնի զրաղումներէն զատ Մալատրէդ տունը իրեն գործ ըրած էր մանաւանդ Փարիզի Գայլերուն մեծագին գողոնները արտաթել։

Երբ արժէքաւորներ խնային իրենց ձեռքը, ինչպէս պարտաւոր, պանքնոդ որոց թիւերը նշանակուած կ՝ըլլան, Մալատրէդ տունը յանձն կ՝առնէր փոխանակել և քշել զանոնք։

Եւ այնքան խոհեմութիւն և ճարպիկութիւն ցոյց կը տրուէր որ մինչեւ այն ատեն բնաւ կասկած չէր յարուցուած Մալատրէդ տան պատուաւորութեանը մասին։

Արդ, Պիքաառի հրաւէրովը Մալատրէդ Փարիզ գացած էր և ինք վրան առած էր ժաքն որուն ընկերացած էր մինչեւ Քրուազէք, ուր քիչ մը առաջ հասան։

Հիմակ վաճառականատան երկայմ մը, Ֆուռի փարոսէն քիչ հեռու խարսխած, կը սպասէր Գայլերու պետերուն, այն աւազակախումբին զոր կազմած էին Քամյոնի ուղեւորութեան համար և որուն Պ. Մալատրէթ միացուցած էր աւազակ-նաւազներ։

Այս Մալատրէթն էր որ եկած էր Պիքաառի իմացնել այն լուրը զոր հաղորդեցինք։

Գիշերը շատ մութ էր։

Կը լսուէր ծովին մեծաժիր աղմուկը։

—Խնդիրն ինչ է, հարցուց Պիքաառ։

—Քիչ մը առաջ, յարեց Մալատրէթ, երբ ժաքը քիզի կը բերէի, երկու մարդեր կեցան հրապարակին վրայ, իրենց շուրջը նայելով՝ ուղղութիւն մը փնտռելու պէս։

—Մինչեւ հիմա ծանր բան մը չիկայ։

—Կնայիր։ Գիտես որ հակառակ իմ պատուէրներուս՝ Փարիզէն ղրկած մարդիկդ խնամով ընտրուած չէին։

Պիքաառ ուսերը ցնցեց բարկութեամբ.

—Որատ չուղեր։ Այս մարդիկը մեզի պէտք հղածներն են... Աւազակներու քիրտ կորովն ունին։ Աւելի ի՞նչ կ՝ուզենք։

—Հը՛մ, դուն միշտ նոյնը պիտի ըլլաս... եւ հակառակ զօրութեանդ, այս օրերս անխոհեմութեամբ պիտի կոչուիս։

—Ա՛ռ իմ գիտնալիք բանս է։ Ցետո՞յ։

—Դուն գիտես... Մինակ ըսածս ըսած է... Գործին կը դառնամ... իմ երկու մարդերս դադար առնելէ ետք, խորհրդակցեցան, յետոյ մտան Անքոր-տ'Օռ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԱՊՐԻԼ 20/2 ՄԱՅԻՍ, 1894

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ազնիւ ընթերցողաց կողմէ հարցումներ կ'ուղղուին Աչէ-Էլի Խմբագրութեան, խնդանալու համար թէ ինչ նպատակաւ վերջերս ձեւի փոփոխութիւն մ'ըրինք թերթին մէջ. զի երկու շաբաթէ ի վեր կը տեսնեն որ Խմբագրական յօդուածները, Տնտեսական հարցերը, Բաղաքական և Արտաքին լուրերն առաջին երեսէն փոխադրուած են երկրորդ երեսն, և Գիտական, Գրական ու այլ նիւթեր կը հրապարակուին առաջին երեսը։ Կ'ենթադրեն թէ զօրաւոր շարժառիթ մ'ունեցած պէտք է ըլլանք թերթին տան տարուան ձեւին մէջ ուշագրաւ փոփոխում մ'ընելու։

Իրենց հարցման պատասխանել առաջ, պէտք է շնորհակալութիւն յայտնենք իրենց հետաքրքրութեան համար։ Իրենց հարցումն իսկ, և զայն մեզ հաղորդելու համար ձանձրութիւն առնելնին, կը ցուցնէ թէ անտարբեր չեն նոյն իսկ թերթին ներքին կարգադրութիւններուն։ Ինչպէս ուրիշ առիթներով ցոյց տուած ենք, այս պատեհութեամբ եւս կը յայտարարենք թէ սիրով կ'ընդունինք մեզ ուղղեալ դիտողութիւններն և հարցումները, նպաստաւոր ըլլան անոնք թէ անոնպատ։ զի քանի որ մեր պաշտօն ընթերցող հասարակութեան ծառայել է, անոր օրինաւոր հետաքրքրութեան գոհացում տալն եւս պարտականութիւն կը համարինք։

Երկու շաբաթէ ի վեր կատարուած ձեւի փոփոխումը քանի տարիէ ի վեր կը խորհէինք ընել, և սակայն անդամ մ'ընդունուած ձեւը վոխելու դժկամութիւնը ցարդ աւանդ եղած էր առնոր դժուարութիւնն եւ ձգելու։ Ինչպէս տարեցոյց տիպերը ծանուցինք, Աչէ-Էլն հրատարակող մարմինը տասնամեայ շրջան մը բոլորած և նոր կազմակերպութեամբ և տասնամեայ նոր պայմանաժամով մը դարձեր յառաջանալու ձեռնարկած ըլլալով այս առիթ իրագործուելիք ինչ ինչ կատարելագործութեանց շարքին մէջ, ձեւի փոփոխումն եւս ի գործ դնելու ժամանակն եկած սեպեցինք։

Հրապարակման նիւթական պայմաններուն անտեղեակ ընթերցողներու ճշդիւ հայտնելու համար այս ձեւի փոփոխման ընծայած առաւելութիւնները, պէտք է նախ բացատրենք թէ Աչէ-Էլի պէս մեծ դիւրով թերթի մը մէջի և գրուած երեսները մի և նոյն ժամուն չեն տպուիր սովորական տպագրատիպ մամուլներուն վրայ։ Դուրսի երեսն իրիկուընէ կը պատրաստուի, և առաւուն կանուխ կը տպուի։ Նեքին երեսը նոյն օրը կը տպուի միջօրէին կէս ժամ կամ մէկ ժամ եռաց։ Արդ, որպէս զի կարելի ըլլայ տալ օրն օրին վերջին լուրերն իրենց թարմութեամբ, պէտք է զանոնք դնել այն օրը տպուած նեքին երեսին մէջ։ Իսկ գրական, գիտական և այլ կարգի նիւթեր որք մէկ օրէն միւսն հինցուիք քաներ չեն և կրնան օր մը առաջ պատրաստուիլ, առաջին երեսին մէջ գրուելու աւելի յարմար կուգան։ Թէպէտ եւրոպական սուրհանդակն այժմ իրիկուները կ'ընդունինք, բայց յայտնի է թէ առաջ ամեն օրուան սուրհանդակը միջօրէին առաջ կ'ընդունուէր, և այսուհետեւ ալ կընայ այնպէս ըլլալ։ Բայց քանի որ քաղաքական և տնտեսական լուրերու մեծագոյն մասը, կամ ամբողջութիւնն, առջի օրուընէ պատրաստուող երեսին մէջ կը դրուէին, կարելի չէր նոյն օրուան սուհանդակէն մեծ օգուտ մը քաղել։ Խմբագրականներն եւս առջի օրուընէ շարուած լմնցած ըլլալով, հետեւեալ օրը կարելի չէր նոր տեղեկութեան մը հաւելման փոփոխում մուծանել անոր մէջ։ Թէպէտ թերթերնիս միջօրէի թերթ մ'է, բայց առաջին երեսն իրրեւ առաւօտեան թերթ մը կը ներկայանար՝ միայն առջի օրուան նիւթերով և կամ կը պարտաւորուէինք թերթին ուշ հանել։

Ի սկզբան այս ձեւն ընդունած ատենիս կը խորհէինք թէ խմբագրական յօդուածները, քանի որ թերթին ազդեցութիւնն, հանրային խնդրոց վրայ անոր կարծիքներն և համոզումները կը ներկայեն, պէտք է առաջին նիւթն ըլլան ընթերցողին ուշադրութեան ներկայացող։ Նոյնը կը խորհէինք նաեւ Բաղաքականներուն և Տնտեսական հարցերու մասին, որք մեծ մասամբ արտաքին շահեկան խնդիրներու վրայ խմբագրութեան հայեցքն ու ծանօթութիւնը ներկայացնող մանր յօդուածներ են։ Այս նիւթոց առաջնութիւն տալու գաղափարն անհիմն չէր։ Բայց աւելի կարեւոր նկատում մ'է անշուշտ թերթին ամեն տեսակ նիւթոց թարմութիւնն ապահովել և միանգամայն՝ ձմրան կարճ օրերուն մէջ մանաւանդ՝ թերթը կանուխ տպել, զի շատ բաժանորդներ և ընթերցողներ այն կարճ օրերուն մէջ հազիւ ժամ 11—12 կընդունէին թերթը։

Ձեւի փոփոխումը զոր ի գործ դրինք՝ այս պէտքերու գոհացում կուտայ վոփոխին։

Դուրսի երեսն առջի իրիկուընէ պատրաստուած ըլլալով, տպագրութիւնն ոչ է պատճառաւ ուշացնելու պէտք չի մնար, և դուրսի երեսին կանուխ տպուելովը, մէջի երեսին ալ կանուխ տպուիլը կ'ապահովուի։

Միւս կողմէ, ներքին երեսին մէջ դնելով խմբագրականները, արտաքին լուրերն, եւն., կարելի է սղնիւթոց կազմութեան համար օգտուիլ նոյն օրուան լուրերէն և ծանօթութիւններէն, լուրեր տալ նոյն օրուան սուրհանդակէն, յօդուածներ գրել նոյն օրուան խնդիրներու վրայ, առանց ամենեին ուշացնելու թերթին հրապարակ հանուիլը։

Հետեւապէս, կը յուսանք որ այս կարգադրութիւն, և այն կարգադրութիւնք որք հետզհետէ պիտի ըլլան թերթին օգտակարութիւնն աւելցնելու և հասարակութեան խնդասական աճեցուն պէտքերուն գոհացում տալու համար, կը գնահատուին պատուարժան ընթերցողաց կողմէ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԹՆԱՄՈՒԹԻՒՆԸ.—Հէսի Ալիս իշխանուհին, որ Ռուսիոյ գահաժառանգին հետ նշանուցեալ, ի մօտոյ Փեթերսպուրկ պիտի երթայ, յետոյ Մոսքուա, ուր իւր անդրանիկ քոյր Էլիզապէթ մեծ-դքսուհին պիտի պատրաստէ իւր կրօնափոխութիւն. զի այս մեծ-դքսուհին Զարին եղբայրներէն միոյն հետ ամուսնանալուն առթիւ օրթոդոքսութիւն ընդունած էր, և Ալիս իշխանուհին ալ պիտի անդամակցի Արեւելեան եկեղեցւոյն, ոչ միայն զի մեծ-դքսուհի մ'ըլլալու սահմանուած է, այլ և ապագայ կայսրուհին Ռուսիոյ։ Սամսանուիլինն ազնան մէջ պիտի կատարի։ Զարեւիչն և իշխանուհին արդէն քանի տարիէ ի վեր զիրար կը ճանչնային, և ի Քոպուրկ Ալիս իշխանուհւոյն եղբօր հարսնիքին երեկոյն երկար և սիրալիր տեսակցութիւն մ'ունեցան։ Վիլհելմ կայսր ամեն բան ըրաւ յաջողցնելու համար այս խնամութիւն։ Իւր աչքին առջեւ Զարեւիչն և Իշխանուհին ձեռքերնին կարկառեցին իրարու։ Կայսրը վուլթաց առաջին անդամ ինքը ծանոյց Վիքտորիա թագուհւոյն այս բարեբաստիկ իրողութիւնն և իւր մօրեղբօր Քոպուրկի դքսին։ Հետեւեալ օրը Թագուհւոյն ընակարանին մէջ նախաճաշի ժամանակ կայսրն ինքը առաջարկեց առաջին բաժակը նոր նշանածներուն կենաց, և ամեն կերպով յայտնեց թէ ուրքան ուրախ է դերման իշխանուհւոյ մը տասմանուելուն համար իրրեւ ապագայ կայսրուհի Ռուսիոյ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.— Գերման լրագիրը սրտագին գոհունակութեամբ կը ծանուցանեն թէ Վիքտորիա թագուհին անգլիացի Վիշապազօրաց առաջին գնդին ընտրելագոյն զօրաց գնդապետ կարգած է իւր թոռ՝ Վիլհելմ կայսրն։ Այս արտասովոր պատիւ ցարդ ոչ մէկ օտարազգւոյ ընծայուած էր Անգլիոյ վերնապետաց կողմէ։ Անգլ. լրագիր մը կ'ըսէ թէ Թագուհւոյն կողմէ եղած այս անուանում նոր ապացոյց մ'է Վիլհելմ Կայսեր Անգլիոյ մէջ վայելած ժողովրդականութեան։ Անգլիացիք իրենց ազգին համար անկեղծ բարեկամ կը նկատեն գերման կայսրն, և կը հաւատան թէ Գերմաններն եւս այս մասին իրենց Կայսեր զգացումները կը տածեն։ Թագուհին այս անուանումն ընելով հոգ տարած է անգլիական և գերմանական երկու բանակներուն մէջ, ինչպէս նաեւ երկու ազգերուն մէջ բարեկամութեան կապերն ամրապնդելու։

—Վիլհելմ կայսր Թագուհւոյն կողմէ իրեն եղած պատիւը ընելուն պէս, անոր բով երթալով, յայտնեց թէ ուրքան փափաքով և հպարտութեամբ պիտի կրէ անգլ. այս նոր համազգեստ։ Այնքան նշանաւոր զօրագնդի մը հրամատարն ըլլալն իրեն պատիւ կը համարի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Ներքին գործոց նախարար Պ. Ասքիթ Երեսփ. ժողովոյ անցեալ հինգշաբթիի նստին մէջ ներկայեց վերջնական ծրագիրն, որով Կայլէսի երկրին մէջ ամբիքան եկեղեցին այլ եւս պիտի չվայելէ իբրեւ պետական Եկեղեցի ունեցած թմբկաներն ու պաշտօնական հանդամանքը։ Կայլէս երեսուն երեսփոխան կուտայ, և ասոնց 29ն հակառակ են անգլիական Պետական Եկեղեցւոյն, որոյ հետեւողք յոյժ փոքր մաս մը կը կազմեն Կայլէսի ժողովրդեան մէջ։ 1896 յունուար 1էն անդին, այլ եւս անգլիական կուսակցութիւնը (Թագուհին) եպիսկոպոս և այլ եկեղեցական պաշտօնեայ պիտի պիտի չկարէ Կայլէսի համար։ Նմանապէս այն անհատներ ալ որք ի վաղուց ասի իրաւունք ստացած են եկեղեցականի մանր պաշտօններու համար անուանումներ ընելու, պիտի կորուսանեն այդ իրաւունք նոյն երկրին մէջ, ուր անգլիական եկեղեցական դասաւանք պիտի չնշուին։ Նոյն թմբկանէն անդին, Կայլէսեան թեմերու ոչ մէկ անգլիական եպիսկոպոս պիտի բաղմի Լորտերու ժողովոյն մէջ։ Ինչպէս միւս բոլոր գործոց դատաստանութիւնք, նաեւ անգլիքանութիւնը Կայլէսի մէջ համաւոր եկեղեցի մը պիտի ըլլայ։ Ուզողն անդամ պիտի մնայ, նոյն եկեղեցւոյ պահպանման նպաստելով իւր քսակէն, մինչ այժմ բոլոր Կայլէսցիք տուրք կը վճարեն անգլիքանութեան համար։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Աթէնքի լրագիրք նոր տեղեկութիւն բերին ապստամբի երկրաշարժին վրայ որ վերջ դրած չէ տակաւին Յունաստանի այլ և այլ կողմերն։ Աթէնքի մէջ երբ առաջին ցնցումն զգացին, մայր-եկեղեցին լի էր ստուար բազմութեամբ։ Ահարեկ բազմութիւնը դուրս խուժեց. շատ մը կիներ մարեցան. բայց որովհետեւ զօրախումբ մը հոն կեցած էր բարեկարգութիւնը շատ չխանգարեցաւ։ Ադալանդէի մէջ նոր ցնցումներ ոչ մէկ չէնք կանգուն թողուին։ Ամեն ցնցումէ առաջ երկրին տակէն ձայներ կը լսուէին, որք կ'աւելցնէին ժողովրդեան սոսկումը։ Ի Թէբէս աւերակներ միայն կ'երեւին։ Հեռագիրն արդէն ծանոյց սրկածին զոհերուն բովանդակ գումարը, (քանի մը հարիւր հոգի)։ Բայց աւերակներուն չատութեան նայելով, մարդու կորուստք այնքան շատ չեն։ Ի Լամիէ, բանտին պատերը փլան, բայց ոստիկանները և զօրքերը թող չտուին որ բանտարկեալք փախին։ Երկու հոգի միայն կրցան փախիլ։ Քորֆուէ և Բալանդայէ զատ, ամեն տեղ ղգալի եղան այս ցնցումներ։ Ամբէնքի մէջ նպաստամատոյց կեդրոնական յանձնաժողով մը կազմեցաւ։ Զինուորական և քաղաքային ճարտարդէտներ ղրկուեցան ամեն կողմ՝ տաղաւարներ շինելու և ժողովուրդը պատսպարելու համար։ Կառավարութիւնը, կարմիր Խաչի Ընկերութիւնն և Ամբէնքի և Պիրէոսի հարուստ անհատք ուտելիք կը ղրկեն ամեն կողմ, հաց, պանիր, հաւկիթ և այլն։ Թագաւորին հրամանաւ, 200 հազար տրահմիի վարկ մը բացուեցաւ անմիջապէս։ Անհատներու կողմէ ևս մեծաքանակ գումարներ նուիրեցան։

—Զատկի առաւոտն Աթէնքի քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նոր և լուսն ցնցումներ նոր ուժգնութիւն ստացեր են։ Շատ մը մարդիկ մեռեր կամ վիրաւորուեր են։

ՎԻՔՏՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ Քոպուրկի Անգլիա դարձաւ։

ՀՈԼԱՆԴԱՑԻ մէջ նախարարութիւնը տեսնելով որ նոր ընտրուած երեսփոխանաց մեծամասնութիւնն իւր ընտրական ծրագրին հակառակ է, հրաժարական տուաւ։

ՍԵՐԲԻՈՅ մէջ Ալէքսանդր թագաւոր յատուկ հրամանագրով մը իւր հօր և մօր վերադարձուց ամեն օրինական իրաւունքներն որոցմէ Միլան Ա. հրաժարած էր գահն իւր զաւկին թողլուն առթիւ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Արժանդինի Հանրապետութեան և Փարթուկալի միջեւ սաստիկ վէճ մը ծագած է, որովհետեւ Փորթուկալ չուզեր Արժանդինի Հանրապետութեան հետ տալ Պրազիլիացի 30 անձերը զորս բռնի առած էր Արժանդինի դրօշ կրող Տոնոշոգենաէն։

ՆԻԿԱՐԱԳՈՒԱՅԻ ջրանցքն արտօնութիւն ամերիկեան Ընկերութիւնէն գնելու համար անգլիացի դրամատէրց խմբակ մը կազմուեր է ի Լոնտոն։ Առաջնեան Ովկիանոսը Խաղաղականին հետ միացնելու համար այս ծրագիր Բանամայի ծրագրին դէմ մրցում մ'է, բայց ամերիկեան ընկերութիւնն իւր ծրագրին նկատմամբ դժբախտ եղած է, ինչպէս Ֆրանսացիք իրենց ծրագրին նկատմամբ։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ ներկայ պիտի ըլլայ եղեր Զարեւիչին ամուսնութեան ի Փեթերսպուրկ։

ԼԻՈՆԻ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍԸ բանալու համար, ֆրանսական նախարարութեան անդամներէն երեքը, Պ. Քաղիմիր Բէրիէ, Պ. Պիւռաօ և Պ. Մարգի Լիոն գացին։ Կաթոլիկները դժգոհ եղած են Լիոնի արքեպիսկոպոսին նկատմամբ ձեռք առնուած միջոցէն զոր արդէն ծանուցինք։ Նախարարապետն երկար բանախօսութիւն մ'ըրաւ ֆրանսական Հանրապետութեան ապագային վրայ և ներկային մէջ տակաւին կատարելի բարեփոխումներուն վրայ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՍՊԱՑ մը ուզեր է ներկայ ԸՍԼԼԻ Պելճին Պ. Տօվէ դեսպանին հնարած անմոտանց համազգեստին փոփոխերուն և անոր մէկ օրինակը ձեռք անցուցնել, բայց ճանչնալով՝ արտաքսուեր է։

ՆՈՐ ԶԵԼԱՆԴԱՅԻ (Աւստրալիա) գաղթական կառավարութեան կողմէ առաջարկեցաւ Անգլիոյ որ Սամսա կղզեխումբը միացուի Նոր Զելանդայի հետ, ընդ անգլ. թեւարկութեամբ։ Սամսա այժմ երբեակ թեւարկութեան ներքեւ է, Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Միացեալ Նահանգաց կողմէ։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆ Nineteenth Century հանդէսին մէջ պիտի հրատարակէ Ովրատիոս լատին բանաստեղծին Սիբային Տաղերէն քանի մը հատ, զորս անգլիերէնի թարգմանած է վերջերս։

ԱՐԿԱՅԼԻ ԴՈՒՔՍՆ, անգլիացի անուանի ազնուականը, մեծահարուստ կալուածատէրն և կորովի գրագէտն ու խմաստասէրն, այս պահուս Քորֆու կը գտնուի, իւր յոգնայուզ դարմանելու համար։ Արկայլի դուքսը Վիքտորիա թագուհւոյն խնամին է, իւր որդին Լորնի մարքիզն ամուսնացած ըլլալով Ն. Վեհափառութեան աղջկան՝ Լուիզ իշխանուհւոյն հետ։ Վերջերս Արկայլի դուքսը նաեւ իբրեւ բանաստեղծ երեւելի ուզեց գրական ասպարէզին մէջ, և խմաստասիրական քերթուածներու հատոր մը հրատարակեց։

ՌՈՉԶ ՊՈՆԷՕՌ ֆրանսայի հռչակաւոր պատկերհան այս օրերս ընդունուեցաւ նախագահ Պ. Քառնոյի կողմէ, որ առաջին անգամ ըլլալով այս տիկնոջ Պատուոյ Լէգէոնի սպայութեան կարգի պատուանշան տալէ զատ, անոր այցելութիւնն ընդունելուն առթիւ իւր սքանչացումը բանիւ բերանոյ արտայայտեց։ Այս այցելութեան առթիւ արուեստագէտ տիկնոջ հետ էր Պ. Քէն, հանրածանօթ քանդակագործը։

ԶԵՌՆԱԿՈՐԱՑԻ գահաժառանգ Տանիլ իշխան ի մօտոյ Փեթերսպուրկ պիտի երթայ Զարին հրաւէրով։

ՕԴԷՕՆԻ գրագէտ եպիսկոպոսն և Ակադեմիոյ անդամ Բէռ Գերապայծառ կարդինալութեան պիտի բարձրանայ մայիս ամսոյ մէջ։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 ապրիլ.—Քաղաքին կողմէ նախարարներուն տրուած հացկերոյթին մէջ Պ. Քաղիմիր Բէրիէ ճառախօսելով՝ ըսաւ թէ արգի վարչութիւնը մեծ կարեւորութիւն կուտայ գանձային բարւոքումներու։ Մեր բարքերն եւս պէտք է բարւոքենք, ինչպէս մեր օրէնքները։ Հարուստներն, որք իրենց ապրուստին համար պէտք եղածէն աւելին ունին, ամեն անոնք որք պէտք եղածէն զատ նաեւ աւելորդն ունին, պէտք է աւելի ընդարձակ մտքով մ'ըմբռնեն իրենց ընկերային պարտականութիւններն, և սիրեն զանոնք որք իրենց ամենօրեայ վարձքովը կը գնեն իրենց ընտանիքին հացը։

ՎԻԵՆՆԱ, 1 Մայիս.— Հոս և Եւրոպիոյ ամեն կողմը Մայիս 1ի տօնը բարեկարգ անցաւ։

ՓԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ. — Քէրէրպո-բլիսայա Վէչերոմոսթի կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ ուղիղ քաղաքականութեան շնորհիւ, երբեք խաղաղութիւն հիմակուան չափ ապահով չէր։ Խաղաղութիւնը պահպանելու գործն այնքան կարեւոր է որ Ռուսիա ադոր մէջ բաւական փոխարինութիւն կը գտնէ իւր գաղափարին հակառակ ինչ ինչ հանգամանքներու համար։

ԻՍՄԱԷԼԻԱ.— Ապրիլ 22էն մինչեւ 30 Սուէզի ջրանցքէն անցնող 124 նաւերու տասնօրեայ հասոյթն եղած է 2,410,000 ֆր։

Վաճառական

ԼՈՆԴՈՆ, 20 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՓԱՆԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ

3	ամիս Լոնտոնայի վրայ	110 ½
3	» Փարիզի »	22 90
3	» Վիեննայի »	— —
3	» Պերլինի »	— —

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՖՈՆԴՍՈՒՐԵՐ

Երկկ երեկոյ գոց. [Մրաց. Դ. Ա.ի]	26 12
Բիրայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացու եղան	26
Կէս օրին	25 39
Թանգիրատ Օսմանեան Նրէի երեկոյ	— —
» ժամ 3ին	— —

ՊԱՐԿԵՐԻ ԱՐԺԵՔԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆոնտ. Ստեր.	Ոսկի	38 50
»	»	37
»	»	27 30

ԲՈՒՅՍԵՐՈՒ ՈՍԿԻ

Սասիկեան ժէնեռալ	Ոսկ. Լ.	— —
Քրէտիի ժէնեռալ	» »	7 20
Պանք տը Թոնս	» »	3 05
Օսմ. Շանտ է վասի օր	» »	4 10
Ռէժի	Օսմ. Ոսկի	49 13
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ. Ապասնոմպա. Ընկ	» »	310
Բուսմիլիի երկաթգիր	Ֆր	110
Բասմանեանոյ Ղատրիսմա		39

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔ

ՓԱՐԻԶ,		1 Մայիս
Ֆրանսական Ռանթ 3 %		100 32
» » Նոր 3 %	Գ.Գ.	106 75
Օսմանեան թրանսպորտ Ա.Լ.Ա.		23 92
Օսմ. մասու. արիւնքուդ		505
Բիլորիկ Թիւրք 1890ի		465 62
Օսմանեան երկաթգիր		111 50
» Ռէժիի բաժնեթղթ		439 37
Պանք Օսմանի		635 62
Քրէտի Լիոնէ		745
Իտալական Ռանթ 5 %		78 30
Եգիպտական միասնեալ		524 37
Զէք Լոնտրայի վրայ		25 215
Օսմանիէ, Օսմանեան բանկ		435 62
ՊԵՐԼԻՆ,		1 Մայիս
Փոխանակում Ռիշ Լոնտոնի վրայ		125 30
» Փարիզի		49 62
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթղթեր		218 20
» երկաթգիրի		63 70
ՊԵՐԼԻՆ,		1 Մայիս
Օսմանեան երկաթգիր		103 90
Օսմ. Ռէժի		—
Փոխանակում Ռիշ Լոնտոնի վրայ		20 340
» Փարիզի »		80 85

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ԶԱՏԿԻ ՏՕՆԸ.

Զատկի կիրակի առաւօտուն Մայր եկեղեցւոյ մէջ պատարագեց Դեր. Սիմէոն արքեպիսկոպոս Սէֆէրեան, որ քարոզ խօսելով բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին, Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հայրն և նոյն առաւօտուն պատարագեց Մայր եկեղեցւոյ կանանց կողմը։

* * *

Բաղաքապետ Վսեմ. Բրուսան փաշա և Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյ Զատկի առթիւ իրենց այցելութիւնները ղրկած են ի Պատրիարքարան։

Պարսկական դեսպանատան առաջին թարգման Յովհաննէս Խան և անգլիական դեսպանատան թարգմաններէ մին կիրակի օրը Պատրիարքարան եկան ի շնորհաւորութիւն Զատկի տօնին և ընդունեցան Դեր. Փոխանորդ Հօր կողմէ։

Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հայրն՝ ընկերակցութեամբ եկեղեցականաց և աշխարհականաց՝ Զատկի երկուշաբթին շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ցունաց Ամեն. Պատրիարքին։

—Ցունաց Ամեն. Պատրիարքն երէկ Բերա երթալով Զատկի առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ ռուսական դեսպանատան գործակատարին, հելլենական ու ռումանական դեսպաններուն և սերպիական դեսպանատան ու Գարատաղի գործակատարներուն։

—Երուսաղեմէն Ցունաց Պատրիարքարանն հասած հեռագրեր կը հաղորդեն թէ Զատկի հանդէսներն հանդարտութեամբ կատարուեր են։

—Բերայի յոյն տիկնանց բարեգործական ընկերութիւնը Զատկի առթիւ հաց, միս, հագուստ և դրամական պարգեւներ բաշխած է չորս հարիւրէ աւելի աղքատաց։ Նոյնպէս հաղար բաքլէթ ծխախոտ, հագուստ և դրամական պարգեւներ՝ կիրակոսական բանտը գրտնուող բանտարկելոց։

Ծխախտները նուիրած է Բէժիի ընդհ. տնօրէն Պ. Ֆարնէթի՝ ըստ խնդրանաց հելլենական դեսպանուհւոյն, իսկ հագուստներու ստակն ու դրամական պարգեւները՝ Պ. Նիքոլաքի Զարֆիֆ որ Մնաքոս կը գտնուի։

—Ամեն. Տ. Նէօֆիթէոս Պարիարք յիշեալ ընկերութեան տասը ոսկի նուիրած է աղքատաց բաշխուելու համար։

—Հէյսպէլի կղզւոյն մէջ հարիւրաւորի ընտանիքներու հաց, միս, ըրնձ ևն. բաշխուած է յոյն բարեբարի մը կողմէ, որ իր անունն յայտնել չէ ուզած։

ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆ.— Մեծ-Եղարքոս Բարձր. ձեվատ փաշա կիրակի օրը Բերայի անգլիական դեսպանատունը երթալով այցելութիւն տուաւ Սըր Ֆիլիբ Քրըրի։

—Պուլկարաց Դեր. Եկեղարքը անցեալ հինգշաբթի այցելութիւն տուաւ անգլիական դեսպանին որ յաջորդ օրը Օրթագիւղ երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ անոր։ Սըր Ֆիլիբ Քրըրի կ'ընկերանար դեսպանատան քարտուղարներէն Պ. Էրբէյ։

ԼԷՏԻ ՔՐԸՐԻ.— Անգլիական դեսպանուհի Լէտի Քրըրի, ընկերակցութեամբ իր մէկ աղջկան՝ Միս Սինկլէրի, շաբաթ օրը մայրաքաղաքս հասաւ։

Պ. ՆԵԼԻՏՕՖ.— Բէդրսպուրկէն կը հեռագրեն թէ կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ Զատկի առթիւ «Ներքին խորհրդական» անուանուած է։ Պ. Նէլիտօֆ ամոյս 27ին մայրաքաղաքս կը սպասուի։

ԱՌԵՏՐ.— ԴԱՇՆԱԳԻՐ.— Բէդրսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Թուրքիոյ առաւտեան դաշնագրին կնքման վերաբերեալ լուրը ճիշդ չէ։ Իրաւ է թէ նախապատրաստական միջոցներ ձեռք առնուած են, սակայն դաշնագիրն այն ատեն միայն գործադրութեան պիտի դրուի երբ Թուրքիոյ հետ միւս տերութեանց կնքած առեւտրական դաշնագիրներն ալ գործադրութեան դրուին։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ նախորդ նախարարապետ Պ. Տելիեանի մուտքիր է մայրաքաղաքս գալ, ուր պիտի մնայ բաւական ժամանակ։

ԼՈՅՏ։ վարչութիւնը զգալի վնաս մը ըրեր է Թրիեսթի և Ն. Պոլսոյ միջեւ ուղղակի բանալ իր շոգենաւներու նաւուղղէքին վրայ։ Ասոր շարժառիթն այն է որ վերջերս մայրաքաղաքիս տուներէ մէկը, Թրիեսթի տուներէ մէկուն հետ ընկերակցելով, Լոյտէն պակաս գնով կը կատարէր միւնոյն գծին փոխադրութիւնները, Նորվէկեան ընկերութենէ մը իր վարձած շոգենաւներուն միջոցաւ։

ՄԱԼԻՑԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիսա գումարուելով երեսնական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կա-

18, վաթսունը եօթը դէպք և քսան երեք մահ։

—Միւրէթթէի Միւիա գիւղին մէջ մինչեւ ապրիլ 17 քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

ԶԱՏԿԻ ՏՕՆԸ.—Ցունաց Պատրիարքարանի Մայր եկեղեցւոյն մէջ Զատկի առաւօտուն Ամեն. Տ. Նէօֆիթէոս Պատրիարք հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց։ Ներկայ էին խառն ժողովոյ բոլոր անդամք և երեւելիք՝ ամենքն ալ պաշտօնական համազգեստով։ Նոյնպէս ռուսական դեսպանատան գործակատար Պ. Եատովսքի, հելլենական ու ռումանական դեսպանք, սերպիական դեսպանատան գործակատար Պ. Թէրլան և Գարատաղի գործակատար Պ. Պաքիչ, պաշտօնական համազգեստով։

Ամեն. Տ. Նէօֆիթէոս Պարիարք հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Եկեղեցւոյ բակին մէջ գտնուող նուագածուաց խումբ մը, յատուկ եկեղեցական արարողութեանց, Համիտիյէ քայլերգը հնչեցուց։

Ցետոյ բարձրաստիճան օտարազգիք և յոյն երեւելիք Պատրիարքարանի դահլիճն եկան և հոն իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին Ամեն. Պատրիարքին։

—Ցունաց Ամեն. Պատրիարքն երէկ Բերա երթալով Զատկի առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ ռուսական դեսպանատան գործակատարին, հելլենական ու ռումանական դեսպաններուն և սերպիական դեսպանատան ու Գարատաղի գործակատարներուն։

—Երուսաղեմէն Ցունաց Պատրիարքարանն հասած հեռագրեր կը հաղորդեն թէ Զատկի հանդէսներն հանդարտութեամբ կատարուեր են։

—Բերայի յոյն տիկնանց բարեգործական ընկերութիւնը Զատկի առթիւ հաց, միս, հագուստ և դրամական պարգեւներ բաշխած է չորս հարիւրէ աւելի աղքատաց։ Նոյնպէս հաղար բաքլէթ ծխախոտ, հագուստ և դրամական պարգեւներ՝ կիրակոսական բանտը գտնուող բանտարկելոց։

Ծխախտները նուիրած է Բէժիի ընդհ. տնօրէն Պ. Ֆարնէթի՝ ըստ խնդրանաց հելլենական դեսպանուհւոյն, իսկ հագուստներու ստակն ու դրամական պարգեւները՝ Պ. Նիքոլաքի Զարֆիֆ որ Մնաքոս կը գտնուի։

—Ամեն. Տ. Նէօֆիթէոս Պարիարք յիշեալ ընկերութեան տասը ոսկի նուիրած է աղքատաց բաշխուելու համար։

—Հէյսպէլի կղզւոյն մէջ հարիւրաւորի ընտանիքներու հաց, միս, ըրնձ ևն. բաշխուած է յոյն բարեբարի մը կողմէ, որ իր անունն յայտնել չէ ուզած։

ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆ.— Մեծ-Եղարքոս Բարձր. ձեվատ փաշա կիրակի օրը Բերայի անգլիական դեսպանատունը երթալով այցելութիւն տուաւ Սըր Ֆիլիբ Քրըրի։

—Պուլկարաց Դեր. Եկեղարքը անցեալ հինգշաբթի այցելութիւն տուաւ անգլիական դեսպանին որ յաջորդ օրը Օրթագիւղ երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ անոր։ Սըր Ֆիլիբ Քրըրի կ'ընկերանար դեսպանատան քարտուղարներէն Պ. Էրբէյ։

ԼԷՏԻ ՔՐԸՐԻ.— Անգլիական դեսպանուհի Լէտի Քրըրի, ընկերակցութեամբ իր մէկ աղջկան՝ Միս Սինկլէրի, շաբաթ օրը մայրաքաղաքս հասաւ։

Պ. ՆԵԼԻՏՕՖ.— Բէդրսպուրկէն կը հեռագրեն թէ կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ Զատկի առթիւ «Ներքին խորհրդական» անուանուած է։ Պ. Նէլիտօֆ ամոյս 27ին մայրաքաղաքս կը սպասուի։

ԱՌԵՏՐ.— ԴԱՇՆԱԳԻՐ.— Բէդրսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Թուրքիոյ առաւտեան դաշնագրին կնքման վերաբերեալ լուրը ճիշդ չէ։ Իրաւ է թէ նախապատրաստական միջոցներ ձեռք առնուած են, սակայն դաշնագիրն այն ատեն միայն գործադրութեան պիտի դրուի երբ Թուրքիոյ հետ միւս տերութեանց կնքած առեւտրական դաշնագիրներն ալ գործադրութեան դրուին։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ նախորդ նախարարապետ Պ. Տելիեանի մուտքիր է մայրաքաղաքս գալ, ուր պիտի մնայ բաւական ժամանակ։

ԼՈՅՏ։ վարչութիւնը զգալի վնաս մը ըրեր է Թրիեսթի և Ն. Պոլսոյ միջեւ ուղղակի բանալ իր շոգենաւներու նաւուղղէքին վրայ։ Ասոր շարժառիթն այն է որ

տարեայ։ Ցանձնաժողովին կը նախագահէր Եվնոական նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշա։

ՉՐԱՀԱՒՈՐ ԱՇՏԱՐԱԿ.— Ֆրանսայի մէջ հնարուած զրահաւոր աշտարակի մը հնարիչն անոր մէկ նմոյշը մատուցած է օսմ. կառավարութեան։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ զինուորական յանձնախումբ մը Ֆրանսա ղրկուելով քննէ այդ աշտարակն ինչպէս նաև անոր չինուելու և գործածուելու եղանակն ու այլ պարագայները։

ՔԱՒԱՆԹԻՆԱՆԵՐԸ.— Առողջապահական վարչութիւնն երէկ հետեւեալ շրջաբերական հեռագիրն ուղղեց քարանթինայի կայաններուն։

«Որոշմամբ առողջապահական բարձրագոյն խորհրդոյ, Սեւ ծովու եղերքէն (Տրապիզոնէն մինչեւ Սինօպ, այս երկու նաւահանգիստներն ալ մէջն առնելով) ուղեւորով եկող նաւերը Սինօպի մաքրանոցը պիտի երթան 24 ժամու հսկողութիւն կրելու համար, ուղեւորները ցամաք պիտի հանուին, բժշկական քննութիւն պիտի կատարուի և անոնց հագուստներն ու գոյքերը պիտի ապանեխուին։ Այս միևնոյն նաւերը երբ կ. Պոլիս ուղեւորին, բժշկական երկրորդ այցելութեան մը պիտի ենթարկուին ի Գավակ։ Եթէ քաղաքի դէպք մը պատահի, շոգենաւը Սինօպի մաքրանոցը պիտի ղրկուի իր ուղեւորներով մեկեղ ենթարկուելու համար կանոնական քարանթինային։ Վերոյիշեալ ծովեզերքէն եկող այն նաւերն, որոնք ուղեւոր չունենան, բժշկական խիստ այցելութիւն մը պիտի կրեն ի Գավակ։ Սոյն տնօրէնութիւնը գործադրելի են ապրիլ 19էն սկսեալ։»

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ.— Շաբաթական վերջին նիստին մէջ, ուշադրութեան գլխաւոր առարկայ եղաւ առողջապահական խորհրդոյ անդամ և գերմանական հիւանդանոցին բժիշկ Տոքթ. Մորթմանի որ Բարիզի առողջապահական համաժողովին ներկայացուցած էր իբրեւ գերմանական պատուիրակ և այնտեղ ընդարձակօրէն պարզած էր ամէն այն միջոցները զորս կ. Պոլսոյ առողջապահական ժողովը տասը տարիէ ի վեր ուսումնասիրած ու գործադրած է քաղաքային դէմ։ Տոքթ. Մորթմանի նախագահին հրաւիրանօք համառօտիւ խօսեցաւ Բարիզի համաժողովին կատարած աշխատութիւններուն վրայ։

Տոքթ. Մորթմանի խօսեցաւ նաեւ Միւրէֆիթէն մօտ Մելիա գիւղին մէջ ծագած քոլերայի դէպքին վրայ։ Ճանապարհէ մը իր քարտած տեղեկութիւններուն նայելով, առաջին անդամ քոլերայէ բռնուեր է մարդ մը որուն եղբայրը իբր մէկ տարի առաջ նոյն հիւանդութենէն մեռած էր ի կ. Պոլիս և որուն հագուստներն իր տունը փոխադրած էր ի Մելիա։ Գալով Սեբաստիոյ մէջ ճարակած քոլերային, գերմանացի բժիշկը կենդանորէ թէ կարիներն եկած է այն, ըստ որում անցեալ տարի կը տիրէր այնտեղ և այս տարի սովին պատճառաւ այն կողմերէն եկողներու համախնդում կայ ի Սեբաստիա և քոլերան փոխանցուած է այս կերպով։ Տոքթ. Մորթման դիտել կուտայ թէ քոլերայի դէպքերու 100ին 100ը մահացու են այնտեղ։

ՀԱՄԱՁԱՅՆԻՆ անկեալոցին նպաստ մը ըլլալու համար՝ Թաղապետական Ա. չրջանակին տնօրէնը, հաշուակալն և միւս պաշտօնեայք որոշած են ամեն տարի իրենց ամսամուտիւնէն մաս մը նուիրել։ Այդ կերպով չորս հազար դրուշ հաւաքած են զոր պիտի յանձնեն նոյն հաստատութեան յանձնաժողովին։

ՃԻՏՏԷՒ քաղաքին մէջ հանրային մաքրութեան յատուկ ձեռք առնուած միջոցներուն համար ձեռնհաս իշխանութիւնն արտօնած է երեք Կսպար ոսկւոյ ծախք մը ընել։

ԶԻԵՍ ՊԷԿ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Սարտրպէկ Բարձ. Բիլա փաշայի դուստր՝ Լբիմզրուլ հեծելազօրաց գունդին յիսնապետ Զեկեա պէյի ատենակը բարձրանայ։

ՏՈՔԹ. ՄԱՀԷԻ տեղ, որ Ֆրանսա կերթայ՝ տեղւոյն առողջապահական վարչութեան մէջ կարեւոր պաշտօնի մը կոչուելու, մայրաքաղաքիս առողջապահական վարչութեան ֆրանսական պատուիրակ կարգուած է Տքթ. Տըլաքուռ։

ԱՄՈՒՄՆՈՒԹԻՒՆ.— Շաբաթ օրը Բեբայի մէջ տեղի ունեցաւ Պլաք պէյի աղջկան ամուսնութիւնը Պ. Ռիչար Ռութիի հետ։ Այս առթիւ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Շեֆգաթի պատուանշանը շնորհել տիկին Պլաք պէյի եւ Օր. Պլաք պէյի, ինչպէս կ'երևի Պաշտօնականներէն։ Հարսանեաց արարողութենէն առաջ, քաղաքապետ Բրտան փաշա Պլաք պէյի բնակարանը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ։

ՆՈՐ ՀՐԱՑԱՆ. — Սալիհ աղա անուն հրացանագործ մը Մարմարի Հէնրի հրացանը բարելիսնելով տեսակ մը նոր հրացան հնարած է, որ մատուցուած է Վեհ. Սուլթանին։

ԱԼԻ ՊԷՑ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, ընդհանուր սպայակոյտի փոխ-նախագահ Էսգէմ փաշայի որդին՝ Ալի պէյ՝ կայս. անձնական հետեւորդ յիսնապետաց կարգին մէջ ընդունուած է և միանգամայն զինուորական վարժարանին աղեանական դասարանին մէջ իբր ուսումնական պիտի կատարելագործուի։

ՏԱՐՏԱՆԷԼԷՆ կը գրեն թէ անգլիական շոգենաւի մը նաւակն, ուր չորս նաւագներ կային, և որք ցամաք կ'ուղղուէին, չբռնելով անոնցմէ մին իր ուղեւոր է։

ԷՎԳԱՅԻ նախարարութեան Մահիւլաթի տնօրէն Ֆաիգ պէյ Միտիլի գացեր է տեղւոյն տասանորդի արոց գործառնութեանցը նկատմամբ քննութիւններ կատարելու համար։

ՏՕՔԹՕՐ Նիկողոս էֆէնտի Պոյաճեան որ ժամանակէ մը ի վեր Բարիզ կը գտնուէր հիւանդանոցներու մէջ աշխատելու և իւր արուեստը կատարելագործելու համար, երէկ առաւօտ կ. Պոլիս վերադարձաւ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐԻ.— Ռուսիայի քառասունի չափ իսլամներ երէկ մայրաքաղաքս եկան և սակից Մէջքէ պիտի երթան ուխտի համար։

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱՅԷ կը գրեն թէ այս տարի հունձքերն առատ պիտի ըլլան, որուն նպաստած են նաև վերջերս տեղացած անձրեւներ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Բերա Թիւնէլի գլուխը, Մայրերի վաճառատան վերնայարկը գրնուող աքառդանէ մը գոհարեղէններ եւ ուրիշ արժէքաւոր նիւթեր գողցուեր են չարաթ իրիկուն։ Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ Թաթավլայի Քօսթի անուն մարդ մը որուն վրայ կասկածներ կան։

ՈՁԵՒԱՐԱՀԱՄԱՐԻ գործողութիւնք՝ թէ մայրաքաղաքիս ու չրջակայից եւ թէ գաւառաց մէջ աւարտած ըլլալով, որոց գտնուումն սկսած է։

ԵՂԵՌՆԱՊԱՏ առեանն երէկ դատեց Իսմայիլ եւ Ապտուլլահ անուն անձերն, որք իրեւ գող ամբաստանուած էին։ Ամենցմէ Իսմայիլ գնդապապտուեցաւ վեց ամսուան քանտարկութեան, իսկ Ապտուլլահ անպարտ արձակուեցաւ։

ԳՈՂԹԱԿԱՆԱՑ յանձնաժողովը երէկ 28ի չափ Բուսկիլիի գողթականներ Պրուսայի նահանգը զրկեց հոն բնակութիւն հաստատելու համար։

ՀՈՒՆԳԱՐԱՑԻ արեւելագէտ Պ. Վանպէրի, որ Բէյթի Թանպարանին կողմէ յատուկ պաշտօնով մայրաքաղաքս եկած էր, վաղը պիտի մեկնի։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ԱՐԿԱԾ.—Երէկ առաւօտ ժամ 11ին Այսթէֆանոսէ Սիրքէճի դարձող 15 թիւ կառախումբը վտանգ մը անցուց։ Կառախումբը եէսիլգուլէ ժամանելուն վաճառարարձ վագոնները ուրիշ գիծ մը անցնելու առթիւն բաղխեր են Սիրքէճէն գացող կառախումբի մը հետ։ Հոն ճարման զառիթայր ըլլալով վաճառաբարձ երկու վագոնները մինչև եէնիգարու գացեր են, ուր նորէն բաղխում մը տեղի ունենալով՝ այդ երկու վագոնները խորտակուեր են։ Այդ երկու արկածներու պատճառն բարեբաղդաբար մարդու վնաս չէ պատահած։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ Մոնդրէօթի ուղղեալ նաւակ մը տեղեկութիւններ կուտայ նահանգին մէջ ծխախոտ մշակողներուն կողմէ Բէյթիին դէմ յայտնուած գանգատներուն վրայ։ Բէյթիին հաստատուելէն առաջ, Տրապիզոն և Բլաթանա տարեկան 500,000 քիլօգրամ ծխախոտ կարտադրէին։ Այսօր այդ արտադրութիւնը տարին երեք միլիոն քիլօգրամի կը հասնի, այնպէս որ ծխախոտի մինչաքանչելութիւնը անոր մշակութեանը չի վնասելէ զատ, նպաստած է, տասը տարուան մէջ վեցապատկելով զայն։ Իժդարդարը, այս մեծաքանակ արտադրութիւնը նպաստաւոր չէ ո՛չ Բէյթիին ո՛չ ալ երկրագործներուն։ Արհեստին անգիտակ անձինք, նիւթական շահու տեսակետով, ինքզինքնին ծխախոտի մշակութեան տուած են, թողելով արմտեաց մշակութիւնը, մինչեւ իսկ արմատախիլ ընելով ամբողջ ձիթաստաններ։ Բնականաբար պիտի հասնէր օր մը որ ամեն մշակութենէն ձեռնթափ հղոյ գիւղացիք մեծաքանակ ծխախոտ պիտի ունենային զոր անկարելի կ'ըլլայ վաճառել։ Ըստ որում Ռուսիոյ, Ամերիկայի եւ Ովկեանիայի մէջ մշակուած ծխախոտն է որ մեծաւ մասը սպառուի Եւրոպայի մէջ։ Բէյթիի գաւառական պաշտօնեաները այս իրողութիւնը ժամանակին իմաց տուած չըլլալով ուր որ պէտք է և թոյլատրած ըլլալով ծխախոտի մեծաքանակ մշակութիւնը, երկրագործները բոլորովին քանակին հետամուտ եղած էին՝ առանց որակին կարեւորութիւն տալու, կարծելով թէ Բէյթի բարձր գիներով պիտի գնէր իրենց ծխախոտը։ Այս համոզումը ունենալով գիւղացին հունձքին առատութեանը կամ տեսակին սառնութեանը չի նայիր. ակից առաջ եկած են Տրապիզոնի երկրագործներուն գանգատները որոնք ներկայացուած են կայս. կառավարութեան քննութեանը։

ՄԱՀՃՈՒՑԱԿ.—Ապրիլ 9էն 15, մէկ շաբաթուան միջոցին մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ 280 մահեր պատահած են, որոց 142ն՝ այր և 138ը՝ կին։ Ասոնց 167ն՝ իսլամ են (83 այր, 84 կին) 97ը՝ քրիստոնեայ (52 այր, 45 կին) և 16ը՝ հրեայ (9 այր, 7 կին)։

ՇՈՒԷՏՍԿԱՆ դեսպան Պ. Սթէնպօք, որ դեսպական պատոյտի մը համար Եալովայի ջերմուկները գացած էր, երէկ մայրաքաղաք դարձաւ։

ԶՐԱՄԲԱՐՆԵՐԸ.—Երկրաշարժ Պ. Պէռթիէ, որուն յանձնուած է Պոլսոյ ջրամբարներու նորոգութեան գործը, մեծ ջրամբարին շուրջը գտնուած պատերը փլցընել տուած է, աւելի բարձրացնելով վերաշինելու համար։

ՎԻՒՊԱԾ ԽԱԲԵԲԱՑՈՒԹԻՒՆ,—Քանի մը օր առաջ ձեռնածու Պ. Բիքման որ Բերա Վենետիկ փողոցը կը բնակի, անակնկալ այցելութիւն մը կ'ընդունի։ Այցելուն, զոր երբէք չէր տեսած և չէր ալ ճանչնար, քառասունոց մարդ մըն էր, չենք շնորհք հագուած։ Պ. Բիքմանի համբաւը լսելով եկած է եղեր տեսակցիլ անոր հետ, և գովեստներու տարափով կը ծածկէ ձեռնածուն, որ արմանքով զարմանքով մըտիկ կ'ընէր։ Ախորժելի այցելուն ի վերջէ համրիչ մը կը հանէ գրպանէն և ցուցնելով զայն Պ. Բիքմանի, կ'ըսէ թէ հարուստ մարդէ մը չորս հազար ոսկի առնելիք ունենալով՝ անոր մահէն ետք սակին փոխարէն այդ համրիչը տրուած էր իրեն, թէ ասկից առաջ Աթենք երթալով՝ օր մը հանդիպեր է հնութեանց թանգարանի մէկ պաշտօնեային որ առաջարկեր է իրեն չորս հարիւր ոսկի դնել այդ համրիչը, սակայն ինք չէ հաւաներ։ Եւ անակնկալ այցելուն իր խօսքը կը փակէ՝ հետեւցուցնելով թէ համրիչը կը փափագի Պ. Բիքմանին տալ, բայց թէ այդ օրը ստակի սաստիկ պէտք ունենալով՝ տասնը հինգ ոսկի կը խնդրէ։ Պ. Բիքման, որուն միտքը ձեռքերուն չափ նրբութիւն ունէր, կը յայտնէ թէ ստակ չունի, և տասնհինգ օրէն միայն կրնայ վճարել։ Այդ միջոցին կը նշմարէ որ այցելուն իր հետաքրքիր նայուածքը կը պտըտցուցէ սենեակին չորս բոլորը, կը կասկածի, և դուրս ելլելով ոստիկանութեան գոմիսէր մը կանչել կուտայ, որուն կը պատմէ եղելութիւնը։ Այցելուն, որ, տխուր մտածումներու մէջ թաղուած, տասնըհինգ ոսկիներու կ'ենթադրէր, ոստիկանութեան պաշտօնէին կողմէ կը հարցափորձուի և ոստիկանատուն կ'առաջնորդուի։

ՄԻՍԻ ԳԻՆԸ.—Թուրք լրագիրք կրկին անգամ ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն միսի գնոյն վրայ, ըսելով որ կառավարական հաստատութեանց միս հայթայթողներն՝ հակառակ պայմանագրութեան, Պոլսոյ արուարձաններէն ու չբնակայներէն մեծ քանակութեամբ ոչխար գնելով պատճառ եղած են միսի գնոյն բարձրացման։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Մոնդէօ կը պատմէ թէ Զինուորական բժշկական վարժարանի բարձրագոյն կարգի աշակերտներէն Հ...անձնասպան եղեր է, մեծաքանակ էթրաղ թը էլօռալ խմելով։ Մահն հաստատելու համար կոչուած բժիշկներն անձնասպանին գլխանէն նամակներ գտեր են որոց մէջ կ'ըսէր թէ իր մահուան պատճառաւ ոչ ոք անհանգիստ ընելու է։ Ինք որոշած էր անձնասպան ըլլալէն օրն երբ իմացած էր թէ իր սիրած մանկամարդ աղջիկն ուրիշի մը հետ ամուսնացած է։

ԱՏՐՃԱՆԱԿԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ.—Զատկի առթիւ տարճանակ պարպելու սովորութենէն այս տարի ալ այլ եւ այլ արկածներ պատահած են։

Ի Մաքրիքէյ ձկնորս կարապետի որդին՝ 12 տարեկան տղայ մը՝ բէվոլվէր մը պարպած պահուն գնդակը ափին մէջ մխուելով կտոր կտոր ըրեր է։ Տղան Հիւանդանոց տարուեր է։

Երկուշաբթի Բիբայի հայ գերեզմանատան մէջ Սեբաստացի Սերովբէ տարճանակ մը պարպելու պահուն աջ ձեռքը փրաւորուեր է և մէկ մասը կտրեր է։ Թաթավլայի մէջ յոյն երիտասարդ մը ձեռքէն ծանրպէս վիրաւորուեր է։ Սամաթիայի մէջ մարդու մը մարդ կորուեր է եւ ի Բերա՝ Քալիոնեը Քուլլուք յոյնի մը աչքը ծանրապէս վիրաւորուեր է։

ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Ապրիլ 16ին վերջացող շաբաթուան մէջ կ. Պոլսոյ առեւտրական հրապարակի վիճակը կայուն էր, պլեւուրաբար զատական տօնին պատճառաւ։ Կարծր ցորեն ո՛չ հասաւ ո՛չ վաճառեցաւ։ 20,000 քիլէ կակաչ ցորեն՝ Վառնայի և Պալչըքի, 14 հազար Իպրայիլի, 6,000՝ Ֆիլիպէի և 1000՝ Էնիկէրիի։ որոնք նախորդ եօթնեկին մէջ հասած էին, վաճառուեցան քիլէն 14էն 16 դրչ.։ Նոյնպէս 25,000 քիլէ կիրքա և ալմա ցորեն հասան և վաճառուեցան քիլէն 15 3/4 դրչ.էն։ Եգիպտացորենի և հաճարի վրայ գնած չիգար բնաւ. ասոնց գիներն են՝ օխան 17—17 1/4 և 17—18 փարա։ Ասոր հակառակ, 5,000 քիլէ գարի վաճառուեցաւ քիլէն 7 3/4էն 8 դրչ.ի և 80 հազար քիլէ վարսակ՝ օխան 19էն 19 1/2 փարայի, սովորական տեսակէ։ Ընտիր տեսակի օխան կ'արժէ 21 փարա։ Նոյնպէս 150,000 օխա Մեի վաճառուեցաւ, 13 1/2—14 փարայի։

Լուբիայի, սիսեռի, բակլայի, կուաւատի, կանեփի, խաշխաշի, բամբակի և կոբեկի վրայ գործ չեղաւ։ 400 պարկ սուսամ վաճառուեցաւ Եւրոպայի համար, օխան 70էն 71 փարայի։

Արտաքին գլխաւոր նիւթերէն՝ թիֆթիկի վրայ անշուշտ գործեր եղան, իսկ դեղին ճէնքիի վրայ բնաւ։ 81 սնտուկ ափիոն վաճառուեցաւ Գարահիսար, օխան 130էն 135 1/2 դրուշի եւ 114 պարկ դաղի խէժ՝ զանազան գիներով, ըստ տեսակին։ Ոգելից ըմպելիներէն՝ 38 տակառ Ուլասոքիա ալքօլ եւ 72 տակառ ռուսական զանազան տեսակէ, որոնք հասած էին շաբթուան մէջ, գնորդ գտան։

Գալով գալթաբերքերուն, 700 պարկ խանուէ հասաւ ոսուն 500ը վաճառուեցաւ, 100 օխան 12 1/2էն 14 1/2 օսմ. ոսկիի։ 3300 պարկ Թրիէքէի շաքար հասաւ ոսրուն 2500ը վաճառուեցաւ 106էն 114 դրչ.ի, ըստ տեսակին։ 5000 պարկ Ռանկունի բրինձ հասաւ չաքթուն վերջերը, բայց գնորդ չի գտնուեցաւ։ Մոմի վրայ գործ չեղաւ։ Ընթացիկ գործեր բէգրոլի վրայ, որուն սնտուկը կ'արժէ 22էն 22 1/2 դրչ.։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱ.

Օսմ. կայս. Պանքային Դալաթիոյ, Բերայի և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան վաղը հինգշաբթի։

ԲԵՐԱՅԻ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐԸ

Թէպիլ-Պաչլի թատրոնի վարչութեան կողմէ հրատարակուած Ազգ մը կը ծանուցանէ թէ մօտ օրէն կ. Պոլիս կը հասնի բարիզեան ծանօթ թատերագէտ Պ. Անթուան, իր խումբով, շարք մը ներկայացումներ տալու։

Այս զուտ բարիզեան խումբը իր թատերախաղերով ի հանդէս կը բերէ արդի ընկերականութեան բոլոր չահեկան կողմերը, որոնք կենդանի գոյներով նկարուած են նոր հեղինակներու գործերուն մէջ։

* * *

Այս գիշեր, «դեսպանական երեկոյթ» Բերայի Սիրքը ուր չահեկան յայտագրի մը համաձայն ներկայացում պիտի տրուի։ Տօնախմբութեան եղբայրները, եւրոպական հմտագէտ վայելչագոյն արուեստագէտներ, պիտի մասնակցին ներկայացման։

Գաւառական լուրեր

ԱՐԱԲԿԻՐ, 1 ապրիլ

Առեւտրական տագնապներու, կենսապահիկ նիւթերու թանկութեան և մարմնական ցաւերու հետ՝ կարծես՝ օր ըստ օրէ կ'աճին ի քաղաքիս բարոյական պատերն ալ։ Երկու տարիէ ի վեր հայ ժողովրդեան մանաւանդ բարեկեցիկ դասուն մէջ մասին մէջ կը տիրէ համաձարակ մը, չահամոլութեան ամենէն գեղեցիկ տեսակին։ Ցայտնի է թէ օսմ. բարեխնամ Պետութիւնը զինուորական տուրք կ'առնու ամէն գաւառաքնակ ոչ-իսլամ արու հպատակէ։ Օրէնքը կը տրամադրէ որ թաղի մը կամ փողոցի մը մէջ օրէնքին սահմանած տուրքը ամբողջապէս վճարելու անկարող աղքատաց բաժինը, նոյն թաղին կամ փողոցին մէջ գտնուող կարողներուն բաժնին վրայ աւելցուի և այսպէս բացը գոցուի։ Մեր մեծատուններէն ոմանք աղքատ են այս կարգի նպաստ մը զանալու և տարին 5—10 դահեկան աւելի չվճարելու համար անցեալ տարի կը դիմեն բողոքականաց քարոզչին, և կը խնդրեն որ իրենց անունը բողոքականաց մարդահամարին մէջ արձանագրել տալու հնարը գտնէ, որպէս զի իրենց կառավարական տուրքերը վճարուին նոյն հասարակութեան պատկան հաւաքչին ձեռամբ։ Քարոզիչը այս առաջարկն ընդունելով՝ թղթերը կը մատուցանէ տեղական կառավարութեան, և կը խնդրէ որ ըստ բարձրագոյն հրամանի մը՝ որ յատկապէս մեր նահանգին համար ձեռք բերուած է՝ գուցէ ուրիշ առթիւ ևս պատահած այս կարգի վէճեր բառնալու նպատակաւ՝ ուրիշ բրիստոնեայ հնազանդութեանց մէջ իրենց զինուորական տուրքը փոխադրողները կամ իսկապէս կրօնափոխներն նոր յաւելած կեղրոնին մէջ վճարել ստիպուին այն գումարը, զոր կը հատուցանէին արդէն իրենց նախկին տեղերը։ Այսպէս կը տրամադրէ նաև Բ. Դուռն ստացուած յիշեալ բարձր հրամանն, որոյ մէկ պատճէնը կը մնայ մեր Առաջնորդարանի մէջ։ Գաւառիս Խառն Ժողովն՝ հաստատուն մտմամ մը կանգնելու համար սոյն միտքարար հնազանդին դէմ՝ տոիպուեցաւ վերջերս շրջաբերական մը յայտարարել թէ, նոքա՝ որ կրօնափոխութեան դիմակով իրենց կառավարական տուրքերն այլուր կը փոխադրեն՝ այսուհետև չպիտի ճանչցուին իբրեւ հարազատ զաւակ մեր եկեղեցւոյն, անոնց ննջեցեալները չպիտի թաղուին ազգային գերեզմանատան մէջ, և ո՛և է հոգեւոր մատակարարութիւն պիտի զլացուի այդպիսեաց՝ մեր եկեղեցականներու կողմէ։ Կ'ըսուի թէ այս վերջին անօրինութիւն իւր ազդեցութիւնն ունեցած է ոմանց վրայ, որք դրաւորապէս գիմելով Ազգ. Առաջնորդարան, զղջում յայտնած և իրենց արձանագրութիւնները նախկին տեղը դարձնելու դարմանն են խնդրած։

—Ամբողջ մարտ ամիսը անցուցինք տեղատարափ անձրեւներով առանց պայծառ օր մը տեսնելու։

—Հարսանիքը դեռ կը շարունակէ իւր կոտորածը։ Փետրուարի զոհերու թիւը ակէ յառաջ արգէն գրուեցաւ Աբէ-Լեփի մէջ. ահաւասիկ մի մահացուցակն ալ այն դժբաղդ դեռափթիթ կոկոնիներուն՝ զոր խամրեցուն ինկան այդ ախտէն։ Մարտի 1էն 31՝ արու 95, աղջիկ 72։ Հաղարի կը հասնի ցարդ այս ախտէն վախճանելոց թիւը։ Նկատելի է որ առ հասարակ մեռնողներուն մեծագոյն մասը մանչ են 4, 6, 8 տարեկան։ Արդէն բժիշկ ալ չունինք. թաղապետական բժիշկ Տոքթ. Միքայէլ էֆէնտի Վսեմ. կուսակալին հրամանաւ կը մնայ ի Մալաթիա, յորմէհետէ մեռած է տեղւոյն տոքթորը։

—Ուրիշ ախտ մ'ալ։ Մի քանի հեպատիթիթ ընկերացութիւններ՝ որք աղքատ դասէն լինել չեն թուիր՝ ժամանակէ մը ի վեր իրենց արհեստ են ըրած լրագրի գողութիւնը։ Սուրհանդակը գալուն պէս կը վազեն դէպ ի նամակատուն. ադին անդին կը սլքտան, և յարմար առթիւ՝ գրաղեցնելով ցրուիչ պաշտօնէին ուշադրութիւնը, ասոր անոր հացէին զրկուած լրագիրը կը հմբաւառեն ու անհրաժեշտ կը լինին կացեալի արագութեամբ։ Դէթ կարդալէ վերջ՝ զայն տիրոջը դարձնելու բարեխղճութիւնն ունենային։ Ց. Պ. Մ.

ՇԻՐԱԿ 1893

Ամենէն բարձր վարձատրութիւնը. Մրցակից չունի մարթի խնամքներու մասին. ընդդէմ՝ կարմրախտիներու, ճաթտուածներու և մորթի խորտուբորներու։

ԼԱՆՈԼԻՆ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴ ԼԱՆՈԼԻՆ

ՖՈՒԹ

ԼԱՆՈԼԻՆ

Լանոլինի զորձարանէն արտադրուած Մարբիկիրեանցէ։

Խորհրդանիշներով կը ծանուցուի ամեն դեղատներու մէջ եւ դեղավաճառներու քով։

Այն տեղն ճշմարիտ՝ երբ կը կրէ զորձարանի սոյն վաճառանիշը։

Հնդկ. Մթերանոց ի կ. Պոլիս Պ.Ս. ՖՐԻՕՀԼԻՒՀԻ սենեակը Գալաթիա խան, 4, Գալաթիա 1012

Ա. Զ.Դ

Գաւառական քաղաքի մը համար առաջին դասատու մը կ'ուզուի։ Ամսական գոհացուցիչ։ Դիմել Միացեալ Ընկերութեանց գրասենեակը։ 1032 2—3

Տղայոց անուն.—Փոսֆաթին Ֆալիէա։

ԱՂԱՌԻԿ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ ԳԻՐՔԵՐՈՒ

ՊԱՇՄԱՆԸ Վ. ՃԱՌՄԱՆ

Դիրքերը կը տրուին Փարիզի գնով

100 Ֆրանքի և սակից պակաս ամեն յանձնարարութեան համար վճարումը պիտի ըլլայ ամսական

ՀԻՆԳ ՖՐԱՆԳ

Փոխադրութեան ծախքը գնորդին վրայ է։ Մեկ հետ յարաբերութիւն չունեցող անձերէն կը խնդրուի որ նամակներու թիւն մի ասեն վրայ։

Ա. Տ. ԶՈՒՀԱՅԵԱՆ

Դարբ Գրիա, 10, Թալաթ խան, Գալաթիա 10, 331 32—48

5

ՄԻՍԳԷԼԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զոնա խազդի պատրաստուած եւ ամբ եւ է վնասակար նիւթերէ, ըստ ամենայնի զերծ վեցելով պատմագրացներու եւ ախորժակ բանալու ամենի ժեանցն համար բժշկաց կողմանէ իսկ ընտրուած արարուած օղին եւ մասնիգան՝ ՄԻՍԳԷԼԹ մականունը եւ ինքնակալ շիշերով ու որոշակալ գնով՝ ի վաճառս հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Գալաթիա օսմ. Գանդային խանը գրը նուազագոյն Լիզլիտին էֆէնտի խանին տակ Միսրլի Ամիրանցը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ գինեվաճառները։ Բերայի նշանաւոր գարեջրատունները։ Ղալաթիա Գոմիսիոն խանին մէջ Գորու տղայի ճաշարանը։ Վլայոտա փողոց Պիլ 9, Բիլէրտիլէրի փողոց Խաչիկ աղայի Պիլ 2։ Ճաշարանը Մանգրգիլլոյը փողոց Ագնին աղայի Պիլ 199 գրս։ սարանը։ Մոմիանէ փողոց Պիլ 111 Մանգալեն Միրզ խանումի Քօփիանէ ծխախոտատ նանեի Պիլ 1 խանումը։ Կանտրչին վրայ Գոսփորի շրջանառիրուն նատամտոյցը Մայ.Գանի հանի Գասմիի խանումը։ Եէնի Մահալլէի նատամտոյցին դէմ Պիլ 12։ ի Գոլիա Հաճօրալը խանի կից Մէհմէտ փաշա խան Պիլ 4։ Մեծ Շուկայ Մահիդաղաքալը փողոց Թօքաթլեանի Պիլ 9 ճաշարանը Բերա Հաճօրալը շուկային մէջ Պիլ 10։ Ղալաթա Սէրայի կից Պիլ 57։ Ղալաթա Սէրայի դէմի փողոց Բիլլիսիի Պիլ 6 խանումը։ Հալէպ ճաշարանի մէջ Օնների աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց շաքարավաճառ Հաճի Սարիմ աղայի Պիլ 51 խանումը, Թարլա Պաշի Սերոբ Անանեանի Պիլ 40 մթերանոցը։ Ի Գում-գարա Սմիսիոն ճատէսի նպարավաճառ Հաճի Մուհրան Աղայի Պիլ 21 խանումը։ Ի Անկայ Թուլումբա Մէյտան Մարտուտաղայի Պիլ 113 զրօսարանը, Ամանոր պուրը 49 Պիլ Սիմոն աղային գաղիոնն, Դասի գիւղ նատամտոյցին վրայ անուշեղինաց խանումը եւ Զարշը իչի Թուլումբա փողոց զարեջրատան խանումը Մարզի գիւղ երկաթուղւոյ կայարանի դէմի պարագան։

Հնարիտ բացուելիք մեքենաներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ։ 691

ՍԳՈՂԻ ՄՕՏԻՒ ՉԻԱՆ, ՕՇԱՐԱԿ

ԽԷՐՏԷՂ, Ի՝ Գոլիա, 3 գրկա 188

Պարոնայր Ագդ և Գասէ,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքերս կարող չէ գրքեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի գրքն՝ զոր մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Տարբեր Հիան իւզն, որ այդ վիճակին մէջ գիւրաբեկանելով, և մարուելով, կը համարձականամ ձեզ ասելու թէ ամենայն զորս տեսայ ու ժամանակս գործածեցի ի հարց անտի հաւասար է, մանաւանդ ես այդ ապրդ պատրաստութեան մէջ։

ՏԻ. Ե. Ա ՄԱՎՐՈՅԻԼԻ ՓՇՐ

Բժիշկ Վեհ Սուլթանի

ԿԱՉՄԻ ԵՒ ՏՈՂԹՈՒԹԻՒՆՔ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ՀԱՄԱՐ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾՈՒՈՑ

ԴԻՄԵԼ ԱՌ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԱՆ

թիւ 27, Ֆրանգաճիրար եօղուրտ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ԻԼԱՆ

ԹԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէ իշուն ալլանաձագ Ֆուռնիէ էքսթրա սարմանէթ մամ իլէ Ֆուռնիէ Ֆրէտէրիք սարմանէթ մամիներն միևնագասարնա պաշլանիրլ. ճաղընատն թաղիպ օլանլարը բաղար վէ չարշանպէհ կիւնէրի Խազինէի Խասսայի ճէլիլէի մէգբիւրէնէ կէլմէլերի իլան օլունուր։ 3—3

13 Նիսան 310

ԻԼԱՆ

ԹԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէճէ միապայա օլունաձագ Հոլանտա վէ Թրրիէսթէ վէ Մրսը քելլէ չէքէրլէրինին իչլու Նիսանը բուամինին 20ինճի չարշանպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկիմնատէն թաղիպ օլանլարը եէվմի մէգբիւրատ սասթ 6տան նիհայէթի 9ա գասար Խազինէի ճէլիլէի մէգբիւրէատ պուլունմալարը իլան օլունուր։

14 Նիսան 310 3—3

ԻԼԱՆ

Տէրասատէթ վէ ճիվարը խութիւթը թաւիրաթընա գուլանըմա իւզրէ միևնագասայա վագ օլունտուղը կէչէնատ իլան գըլանան քէսթանէ տիրէքլէրի պու քերրէ էտիրնէ խաթլարը իչուն տասի 1000 ատէտի իլավէսի իլէ 1750 ատէտէ իպալ խիրիմիշ վէ պէհէր ատէտի պիր պիրի իւզերինէ Պէյազդտա թէպլիմ օլունմագ չարթը իսէ 30 ղրչ.սա թաղիպի էօհսէսինատ թէգարարը խիրիմիշ օլտուղունտան վէ չէհրը ճարիի բուսիմինին 19ունճը սաբը կիւնի իհտիէի եվվէլիէ ֆէրտասը կիւնիտէ 100տէ 5 թէնզիլաթ գապաւ օլարագ սասթ 9 1/2ստա իհտիէի գաթիէսինին իհբաբը մուգաբրէր պուլունտուղունտան պէտէլաթը մէգբիւրէտէն թէնզիլաթ իհբասընա թաղիպ օլանլարը թէէվիմաթը նագտիէէրինի միւթասրբպէն բասթա վէ թէէկէրաֆ նէզարէթի իտարէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ իյտէմէլերի թէքբարէն իլան օլունուր։

16 Նիսան 310

ԻԼԱՆ ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՄՓԷՐԻ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ԹՎՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԻԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ.

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԵՊՏԷՄԲԵՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՈՑ, ՂԱԼԱԹԻԱ

774

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. ոսկի 1,000,000 — **«ՓԻՆԻՔՍ»** — Հիմնեալ ի Լոնդոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցայդ վճարած է հրդեհի փոխուց համար։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստոյգ գրագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եկերաց Ղալաթիա, Կամուրջի դէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

618

ԻԼԱՆ ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Աքեատա պուլունան վէ պուլունտուրուլաճագ օլան ասաքիրը չահանէ իչուն 310 սէնէսի մարտը իպթիտասընտան 1 սէնելիք օլարագ մահալլինճէ վիւնագասայա գօնուլան Էրրաատէթտէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսմանիէ տարիէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։ Նօ. 23 3—3

Եանեա ճիհէթինտէ պուլունան ասաքիրը չահանէ իտարէսի իչուն 310 սէնէսի իկլուլը իպթիտասընտան 311 սէնէսի ազուսթօս նիհայէթինէ գատար մահալլինճէ վիւնագասայա գօնուլան սատէնին իթասընա Էրրաատէթտէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսմանիէ տարիէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։ Նօ. 24 3—3

Զինճի Օրնուլի հիւմայուն 4իւնճիւ նիշանճը Թագուրը Ցիւնճիւ պէօլիւկի վիլայէթիմը սանիսի Ասկի էֆէնտինին վալիտէսինէ օլան սրբարրը սէրկիսի իւզերինտէ չուպաթ գօքսընը օլտուղու հալտէ մէգքիւր սէրկի գայ օլտուղունտան հէր քիմին եէտինտէ իսէ Թարիխը իլանտէն 15 կիւնէ գատար մուհասէպաթ տայիրէսի 4իւնճիւ չուպէսինէ կէՓիւրմէսի վէ միւտտէթը մեգպուրէնին միրուրունտան սոնրա հիւքմի գալմայաճաղը իլան օլունուր։ Նօ. 25 3—3

Տայիրէի աքէրիհէ օտաճրլարը իչուն եալընըզ չուգաճը անպարտան վիրիւպ գուսուր էճզանը միմէկհհիւտ թարաֆընտան տարֆ օլունմագ իւզրէ իյմալ իթտիրիյէճէ սէքրի բանթալօնտան իպարէթ 101 թագրմ էլիպէնին պէհէր թագրմընը մաէճզա իւճրէթ իյմալիէսի 35 դրշ. թալիպի էհնտէսինտէ օլուպ նիհանը ըուլինին 18ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէգքիւր կիւնտէ գարարը գաֆիսի վիրիյէճէկինտէն օլ վէճկէյէ իյմալ վէ իթայա մէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէնգիլինէ Թալիպ օլանլարընը մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսմանիէ տարիէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։ Նօ. 26 3—3

ԱՅԷՐԻ ՁԷՐՐԻ ԲԷՔԹՕՐԱԼ

Այէրի Ձէրրի բէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրրը, փողոցաւը, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, ընչարգելութիւն եւ այլն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար Թոքերը, կը հանդարտեցնէ Թոքային զրգռումները եւ կանգնէ հազի եւ յառաջացեալ Թոքախտի համար միակ դարմանն է որ հզօրապէս կ'սփոփէ ու կը կատարէ։

Այէրի Ձէրրի Բէքթօրալն որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, նորա կոկորդի եւ Թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին եւ միօրինակ նուաճող ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր աւարտինութեանց ջատագովն եւ պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Ձէրրի Բէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամեն դեղերէ գերազանցն է եւ հաւեղ։ Գործածութեան եղանակը շիշերուն դեռ կը տրուի։

Կը ծախուի մայրաքաղաքիս մէջ զանազան դեղագրոցաց քով։ Կեդրոնապէտն է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ եւ ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 906

ՌԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒՈՑ

Ամէ ամիսը երկու անգամ Լիվերբուլ և Արեւելեան գիծ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գասպիոնիա	4845
Իտրուրիա	7718	Պոմինիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բալթնիա	5587	Ազիա	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիրիա	4557	Բալթիրա	2144
Ալէբբօ	2143	Թրինիատա	1899
Բէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Մարթիան չոգենաւը, նաւապետ Պառլօ, Լիվերբուլէն ատ կը հանի դէպ ի մայիս 8։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Այիքսիանտիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 932

ՏՐԲ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱՐՈՒԹԻՒՆ

1 ՊԱՏԷՋ-ԳԱԲՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաւչուէ լինորի արհեստական ակառներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցուցած ակառանները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով վերցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ԷՖՍԲՕՌ ՎԷՌԳԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՍԷՑԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՇՐՋԱՆԱԿ

Մեքենաներու և գերմանական այլարհեստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Ղալաթիա, Բերչէմէճէ Բաբ Թիճարէթ խան (Նախկին կեդրոնատեղի Խախտոի Բէժիի)

Արհեստական, երկրագործական ճարտարապետական, նաւային և այլն, և այլն նիւթերուն և մեքենաներուն վաճառում։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու ամբողջ գործարաններու գետեղման վրայ։

Ցուցադրութեան մէջ կը գտնուի միշտ գեղեցիկ մեքենք մը զանազան մեքենաներու, ջրհաններու, խոհանոցի նիւթերու, գերմանական լինոլէումի և ուրիշ վաճառքներու։

798

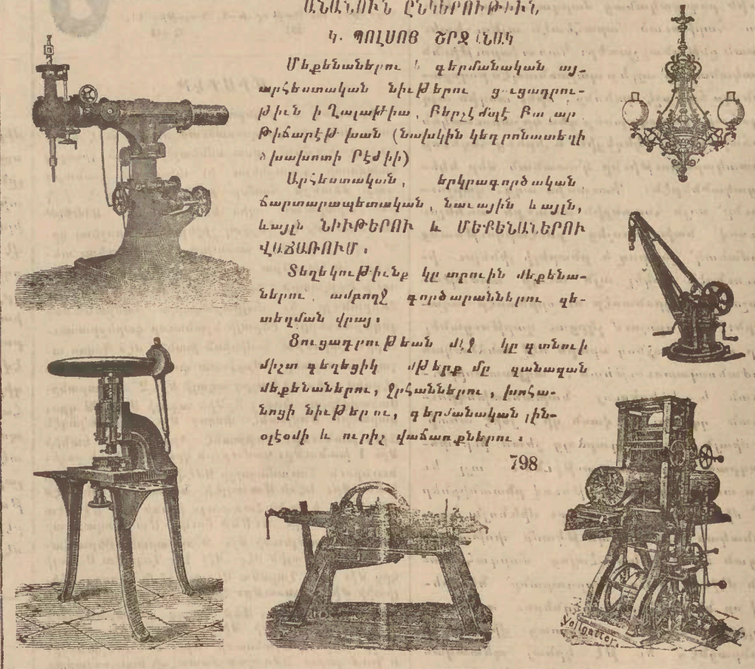

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ե. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

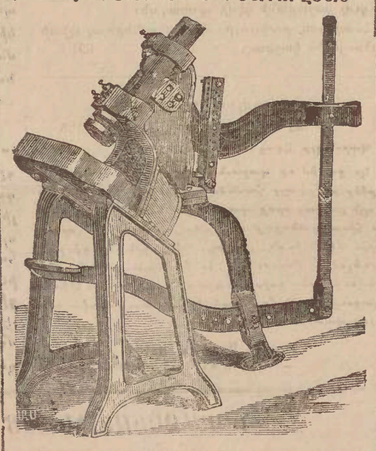

Ցեղաբերեալ Ռինենայ արհեստագործարանին մէջ Մաքրուած, բարձրաբերեալ, ոճանուած

Թէյի, լոգուի, հէլվայի, խավեարի, ոլչէլի, խաղվէի, շաքարի, սիկառի, թուղթի և այլ բազում պիտոյից յատուկ տուփեր նոր և գեղեցիկ ձեւերով և գոյներով։

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամեն տեսակ կոներ, պարսկական դոյլեր, լուացարաններ, և այն. և այն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։

Դիւրամատչելի ամենուն։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին։ 719

Պահէք-Գաբու, Բասիմ Բաշա խանի դէմն։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒ

ԵՐԼԻՒԼԻՈՒՐԻՆ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օպէսաչի Ղէլ—

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բայէրմա	3200
Անեէլս	3000	Կալիէօ	5500	Բաէտէր	1700
Աբօլօ	5500	Գիրանտս	2200	Բլաթս	1500
Արկս	2300	Կօզօ	1800	Բօլս	1000
Արիսուզս	3000	Կրօսանս	2200	Բուիդս	2800
Պասանս	3000	Հիրս	2000	Բիալս	4400
Պօրտոնս	2200	Հիտալկս	3000	Բինալս	3200
Պրաւս	2000	Հինտու	7000	Բալս	3000
Պրգֆալս	8800	Համպէր	1200	Բուէս	3500
Դէյրս	2600	Այակս	5000	Բուզարս	3500
Դալիբսս	2500	Ցիւնս	2300	Մալէրնս	4000
Դամէս	2100	Քէլս	2000	Մանդիակս	8200
Դաղս	2000	Թօլմինս	4.00	Մաքֆս	2000
Դօսս	2700	Թօլնս	2200	Միլֆս	2000
Զիրակս	5000	Լէս	2000	Մտրէնս	4300
Դլիս	5500	Էէբանէս	4500	Թ. Ուիլսն	3000
Գօլբատս	3400	Լիվօրնս	3000	Թուբսս	1200
Տիգս	2500	Մալմս	1500	Թօլիտս	2800
Տսլիսս	2500	Մարէնկս	4300	Թորրիտս	900
Տուրս	1800	Մարգէլլս	3500	Ուրպինս	5000
Տրարս	2100	Միլս	2000	Վօլթուրնս	5000
Էանամս	2600	Մուրինս	3100	Եէտս	3600
Էլտորատս	3000	Նէրս	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրս	3200	Օրլանտս	3000	Տիֆանիանս	2000
Տլանս	2600	Օթէլլս	5000	Զրմպս	1000
Ֆալբօն	800	Օգրանս	4500	Զէրս	1000
Ֆիտս	700	Ոդդս	2000	Մօսրիանս	1200
		Լիսիրբրն Մօնարք	8000		
		Բիրմբրն Մօնարք	8000		
		Լրդիրն Մօնարք	8100		

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒՍՈ
Գորթակալք
Թիւ 17—18, Քիչիւք Միլլէթ
Խան, Ղալաթիա
858

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի Գրամ	6,889,695
Տարեկան հասոյթ	16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բակութիւններ և սոցա մէջ դտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

894 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՒՌԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահէք—Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14.

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՊՐԷՍ
ԱՍԻԱՆՍ ՔՈՐԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարումնք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՔԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ.

Ընդհանուր գործակալ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
726 Պահէք Գաբու, Մէյտանքը սօքաք, Ուիթալ խան.

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքնդրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Գեան տարբեր յաջողութիւն Լիսաբոնի, Ամերիկա, Ի Հնդկաստան, Ամերիկա և Եգիպտոս — Չքնդրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելբուրնի և Գլասկոյի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 1873ի Վիէննայի մի Լոնդոնի ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ տարբերակումն ամենն ծանօթ պիտդրն է։—Շատ բժիշկներէ կը ցանցնորարուի իրը դեղաբանական դարմանական ճաշակային երկիներու տեսակներու, տարբերեակ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ կը գիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը դրդռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու զառամը, ջղային ցաւ և մելամաղութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ պիտդրներէն և ամէնէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իրը ախորժարար, ջղային յոգոյ, ոգեւոր մարսողական է։ Կարելի է խառնել զանց վերմութ, գինի, Սելցի ջրոյ և խոհանի հետ.

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշաբարոց նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ԸՆԿ. 2218

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԱԼԵՐԷՆ)
ՄԱՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՂՈՒՏ ԻՒՂ.
Իբրեւ ոչ ալ լաւ սոսկով
Գործածել ձեռամբ ՍԿՕՏԻ և ՀՕՂՈՒՏԻ.
ի Նիւ-Եորք.

ԿԱԹԹ չափ ախորժահամ է
Մօրթ. ձկան համ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ.
Իբրեւ ոչ ալ լաւ սոսկի յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փոքրիկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Եր վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Դրան ակռատաց ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԷՆ ԷՒ ՀՈՒԻԹԼ

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 18/30 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 19/1 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 20/2 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 20/2 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Գաթրա, առաւօտեան ժամ 11ին։
եշ. 21/3 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Ապրիլ 19/1, երեքշաբթի օրը Գ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Գէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 605

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ
Ն ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայէ և Պարնասի դիմաց կղզեանասարպէս բեռնող

Արդեն չոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի մայիս 8ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւագէտքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
477 Մուհանէ Սիրէ-Ֆրանսէ

ՄՈՍ
ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլ, Պորտսայդ, Մէքլենբուրկանէ և Սէ- Ծովի դէմ- բեռնող ղեկենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամէրա	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբէիս	2400
Թապօր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոնիս	2500	Կիլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվերբուլ

Արտասնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ